

APPEL

APPLE

**Een zoektocht naar wat zich afspeelt op de
lijn tussen perfectie en imperfectie.**

Myrthe van Hardeveld

Gerrit Rietveld Academie

Afstudeerrichting: Fashion

Afstudeerjaar: 2016

Scriptiebegeleider: Mo Veld

Proeflezer: Frouke de Jong

Met dank aan: Edith, Arnoud & Kim

Inhoud:

Inleiding	6
Hoofdstuk 1: Hoe worden perfectie en imperfectie gedefinieerd?	8
1.1 Wat is perfectie?	8
1.2 Wat is imperfectie?	12
Hoofdstuk 2: Is een mens definieerbaar als 'perfect' of 'imperfect'?	16
2.1 Wat is de 'perfecte' mens?	16
2.2 Wat is de 'imperfecte' mens?	21
Hoofdstuk 3: Hoe ver gaat de moderne mens voor visuele perfectie van zichzelf?	23
3.1 Hoe ver gaan we voor het 'perfecte' lichaam?	23
3.2 Hoe ver gaan we voor het 'imperfecte' lichaam?	25
3.3 Wat is de balans tussen het 'perfecte' en 'imperfecte' lichaam?	27
Hoofdstuk 4: Hoe worden de maatschappelijk bepaalde normen voor perfectie en imperfectie ervaren?	28
4.1 Zien mensen met een algemeen bepaald 'perfect' uiterlijk zichzelf als perfect?	28
4.2 Zien mensen met een algemeen bepaald 'imperfect' uiterlijk zichzelf als imperfect?	28
Hoofdstuk 5: Is er een combinatie mogelijk tussen perfect en imperfect en is deze dan normaal?	33
Conclusie	33
Antwoord op de vraag wat zich op de lijn tussen perfectie en imperfectie bevindt.	
Bronnenlijst	36
Bijlagen	39
Interview Edith	39
Interview Arnoud	45
Interview Kim	51

Inleiding

Zout. Het eerste wat in mij opkomt wanneer de rode vlek zie groeien op mijn perfect helder witte shirt. Ik zet mijn glas rode wijn op tafel en ren naar de keuken voor het zout. Als het zout de vlek raakt zie ik de helder witte korrels rood worden. Het intrigeert me. Het is een wonderbaarlijk proces. Wanneer ik het zout verwijder van de vlek heeft de overgebleven wijn een vorm achter gelaten die ik zelf nooit had kunnen creëren. De vezels van de stof hebben de wijn geabsorbeerd en hebben de wijn de weg laten gaan die het wilde gaan. Waarom is het eerste wat in ons opkomt wanneer we een vlek maken, deze meteen te willen verwijderen? We begrijpen of zien de schoonheid van de vlek niet. De normen en waarden van de maatschappij hebben bepaald dat vlekken vies zijn en ongewild. Zou je ooit vrijwillig een vlek maken op je net nieuwe witte blouse?

Wat zou er gebeuren als iedereen alle vlekken een week lang op zijn of haar kleding zou laten zitten? Misschien dat de mooiste patronen zouden verschijnen. Zelf hou ik er niet van om wit te dragen, omdat het risico groter is dat, als je een vlek maakt, deze zichtbaar blijft. Mijn shirt is dan niet meer perfect. Maar was mijn shirt voordat er een vlek op kwam dan wel perfect? Dit heeft mij aan het denken gezet over perfectie en imperfectie. Wat is perfectie en wat is imperfectie? Is dit wel te definiëren?

De normen en waarden van de maatschappij hebben bepaald dat vlekken vies zijn en ongewild. Hoe is dit met natuurlijke vlekken, zoals mensen met vitiligo, wijnvlekken of brandwonden? Worden zij ook als vies en ongewild beschouwd?

Wij mensen zijn altijd op zoek naar perfectie. Zoals gezegd wordt: “We streven naar perfectie.” Onbewust zijn we ook op zoek naar perfectie. Als ik een appel ga kopen dan wil ik niet degene met een bruine vlek. Maar als er een ligt die te glanzend rood is dan laat ik die liever ook liggen. Het moet de perfecte balans tussen die twee zijn. Wanneer er alleen appels zijn met een bruine vlek, brengt dit toch een vlaag van teleurstelling te weeg. Ik moet een imperfecte appel eten. De appel die te glanzend rood is, kies ik niet, omdat die te perfect is en daarmee onnatuurlijk overkomt. Dit doet me denken aan hoe we tegenwoordig met ons eigen lichaam bezig zijn. We streven zo hard naar perfectie dat we hierin doorslaan en van onszelf onnatuurlijke wezens maken, neem bijvoorbeeld Marijke Helwegen.

Kijk bijvoorbeeld naar de iPhone. Onze iPhone moet perfect zijn. Hierbij is er geen doorslaan mogelijk, zoals bij de ‘te perfecte’ appel. Glanzend glas, perfecte kleur en perfect werkend. Als er een kras op deze materiële perfectie komt is het gelijk en definitief geschaad in zijn perfectie en daarmee imperfect. Is het in materiële perfectie niet mogelijk om door te slaan, omdat we zelf het beeld creëren van de perfectie? Maar wat maakt dat wij streven naar deze ‘materiële’ perfectie van ons eigen lichaam?

Als we doorslaan in het streven naar perfectie kun je stellen dat we weer terug komen bij imperfectie. De appel die door onnatuurlijke middelen te glanzend is

geworden. We zijn doorgesloten in onze perfectiedrang, waardoor de appel is getransformeerd tot imperfect. Is er een balans mogelijk tussen perfectie en imperfectie? Wat ligt er op de lijn tussen perfectie en imperfectie? Is dit het terrein van de normaliteit en van 'de norm'?

De vragen die mij het meest bezig houden voor het schrijven van deze scriptie zijn: Wat ligt er op de lijn tussen perfectie en imperfectie? En kan die lijn gedefinieerd worden als 'normaal'? Dit vooral in de context van het menselijk lichaam.

Om een antwoord op deze vraag te formuleren zal ik onderzoeken wat perfectie en imperfectie inhouden. Of de 'perfecte' mens bestaat. Door middel van interviews met mensen die een 'imperfect' of 'perfect' lichaam hebben onderzoek ik hoe de moderne perfecte dan wel imperfecte mens tegen deze vraag aankijkt.

Hoofdstuk 1: Hoe worden perfectie en imperfectie gedefinieerd?

1.1 Wat is perfectie?

De meest voorkomende definitie van perfectie is 'volmaakt' of 'volmaaktheid'. Het behalen van de hoogste mate, zonder fouten of gebreken. Een subjectief beeld van iets onverbetelijks.

Is er een absolute definitie van perfectie? De enige context waarin wij perfectie kunnen visualiseren is in de wiskunde. Met perfecte getallen. De oude Grieken bestudeerden al deze 'perfecte getallen', maar zij ontdekten alleen de eerste 4. De formule voor een perfect getal was, dat het getal gelijk is aan de som van zijn echte delers. Bijvoorbeeld 6, want $1+2+3 = 6$ en 6 is deelbaar door al deze getallen. Rond het jaar nul hadden perfecte getallen een religieuze status. 6 en 28 werden als perfect beschouwd. De heilige Augustinus (354-430) schreef ooit: *'Zes is geen perfect getal, omdat God de aarde in zes dagen geschapen heeft, maar God heeft de aarde in zes dagen geschapen, omdat zes een perfect getal is.'* 28 is een perfect getal, omdat de aarde in 28 dagen om de maan draait. Dit is de theorie van het Christendom.

Rond het jaar 100 kwam Nicomachus¹ met 5 stellingen over het perfecte getal.

- Het n-de perfecte getal heeft n cijfers
- Alle perfecte getallen zijn even
- Alle perfecte getallen eindigen altemeer op 6 en 8
- Perfecte getallen zijn te schrijven als $2^{n-1} * 2^n - 1$ als $2^n - 1$ een priem is (zie ook boven)
- Er is een oneindig aantal perfecte getallen

In 1536 bewees wiskundige Hudalrichus Regius dat de eerste stelling van Nicomachus niet klopte. 33.550.336 is het vijfde perfecte getal ($212(213-1) = 33.550.336$) maar dit getal heeft 8 cijfers. Hierdoor ontcrachtte hij de stelling dat het n-de perfecte getal n cijfers heeft.

In 1630 bewees de Italiaanse wiskundige Pietro Cataldi dat de derde stelling van Nicomachus niet klopte. Hij ontdekte het zesde perfecte getal, 8589869056 ($216(217-1) = 8589869056$). Nicomachus beweert in zijn derde stelling, dat alle getallen altemeer op 6 en 8 eindigen, maar het vijfde en zesde getal eindigen allebei op 6, waarmee deze stelling ook ontcracht is.

Er zijn dus maar drie stellingen van Nicomachus die we voor waar aan kunnen nemen:

- Alle perfecte getallen zijn even
- Perfecte getallen zijn te schrijven als $2^{n-1} * 2^n - 1$ als $2^n - 1$ een priem is (zie ook boven)
- Er is een oneindig aantal perfecte getallen

¹ Nicomachus, or Nicomachus of Gerasa,[1] (Greek: Νικόμαχος; c. 60 – c. 120 CE) was an important ancient mathematician best known for his works Introduction to Arithmetic and Manual of Harmonics in Greek.

Perfectie in de wiskunde is haalbaar, omdat deze gedefinieerd is door stellingen van de Oude Grieken, Egyptenaren en Nicomachus. Wiskundigen durven van perfectie te spreken, omdat het aantoonbaar is. In de natuur is absolute perfectie niet aan te tonen. We zouden wel kunnen stellen dat er natuurlijke perfecte cyclussen zijn. Elk wezen heeft zijn eigen kwaliteiten. Zo zorgt bijvoorbeeld de bij voor honing en de spin zorgt dat de ongewenste insecten de planten niet kunnen aantasten. De watercyclus is perfect in balans. Alles heeft een doel in de natuur en staat met elkaar in verband.

Maar bestaat er ook natuurlijke perfectie? Hierboven bespreek ik dat er wel perfecte balans is in cyclussen in de natuur, maar is het wezen wat hierin een rol speelt op zichzelf perfect? Zijn er perfecte producten van de natuur? Als ik terug kom op het voorbeeld uit de inleiding over de appel met de bruine vlek, dan wordt deze niet als perfect beschouwd. Dit product van de natuur is iets wat als een imperfect exemplaar wordt gezien. Maar hoe bepalen wij wat perfect is? Wij als mens bepalen door onze normen en waarden wat perfect is en wat niet. Binnen de natuur kun je niet spreken van streven naar perfectie. De appel streeft niet zelf naar perfectie. Wij hebben met ons idee van maakbaarheid de macht om te bepalen wat perfect is en wat niet. Wij hebben het idee de macht te hebben om onszelf te kunnen verbeteren en zo de staat van volmaaktheid te kunnen behalen. In de natuur bestaat geen perfectie voor wezens of dingen, alleen perfectie in de balans van cyclussen, die in de natuur zijn ontstaan, waardoor wij als moderne mensen² kunnen zijn wie we zijn.

De moderne mens is het enige wezen dat niet ergens in een natuurlijke cyclus bijdraagt aan de perfecte balans. Is het daarom dat we perfectie van onszelf eisen, omdat wij als het wezen van moderne mensen geen doel hebben in de natuur, dus voor onszelf een nieuw doel stellen, het doel om perfectie te bereiken? Om van onszelf een perfect wezen te maken?

Hoe is het streven naar perfectie begonnen? Perfectionisme is beïnvloed door verschillende filosofen. Aristoteles opvatting van het goede leven, de "Eudaimonia", moest verspreid worden door de politiek en zou op die manier doorgevoerd worden op andere sociale opzichten. Stanley Cavell is de grondlegger van het morele perfectionisme. Van hem is het idee, dat er een onbereikbaar, maar bereikbaar zelf is waarnaar gestreefd moet worden. Het zelf dat altijd bereikbaar is, maar tegelijkertijd niet te bereiken is. Het continu streven naar een bereikbaar zelf. Maar dit bereikbare zelf is continu in verandering. Het gaat om het verlangen je eigen bestaan te perfectioneren. De vraag: 'Leid ik wel het leven wat ik hoor te leiden?' is volgens Cavell onmogelijk veeleisend. Het beschrijft de toezegging, waarmee wij proberen het ideale leven te leiden. We stellen deze vraag, omdat we met deze onmogelijke kijk op het leven kunnen streven naar het onhaalbare, maar haalbare zelf. Het verlangen naar het perfecte bestaan.

² Onder Moderne Mens beschouwd ik de mens van nu, vanaf het jaar 2000.

Iedereen creëert een eigen beeld van perfectie. Wat is het perfecte leven dat je hoort te leiden? Plato zegt dat niets perfect is in deze wereld. De wereld waarin wij leven, is een afspiegeling van de ideeënwereld. Als we het hebben over het 'perfecte' bed dan hebben we het eigenlijk over het 'idee' bed. Dit idee bestaat niet op aarde, er is geen fysiek idee. Het 'idee' bed is een subjectief beeld, dat wij vormen in onze persoonlijke ideeënwereld. Dit beeld wordt beïnvloed door de maakbaarheid, waar wij als mensen over beschikken. Door steeds nieuwe ontwikkelingen kunnen we dichterbij de perfectie komen, die wij onszelf voorhouden en opleggen.

Kunstenaar Jeff Koons legt in *Reflections*³ zijn filosofie over perfectie uit. Hij kwam met perfectie in aanraking door zijn vader. Zijn vader poetste ieder jaar de ballen van kerstboom zo goed, dat ze perfect, zonder vingerafdrukken, in de boom zouden hangen. In zijn kunst wil Koons dat alle perfectie en imperfectie, elk detail, leidt tot de uitstelling van ongeloof en samengaat met het abstracte. Met een visie, waarin hij naar hetzelfde streeft als zijn vader: 'perfectie'. Voor veel mensen is de visuele kant van het werk van Koons echter niet perfect, omdat er geen perfect vakmanschap aan te pas komt.

Balloon Dog (Magenta), 1994–2000. – Jeff Koons

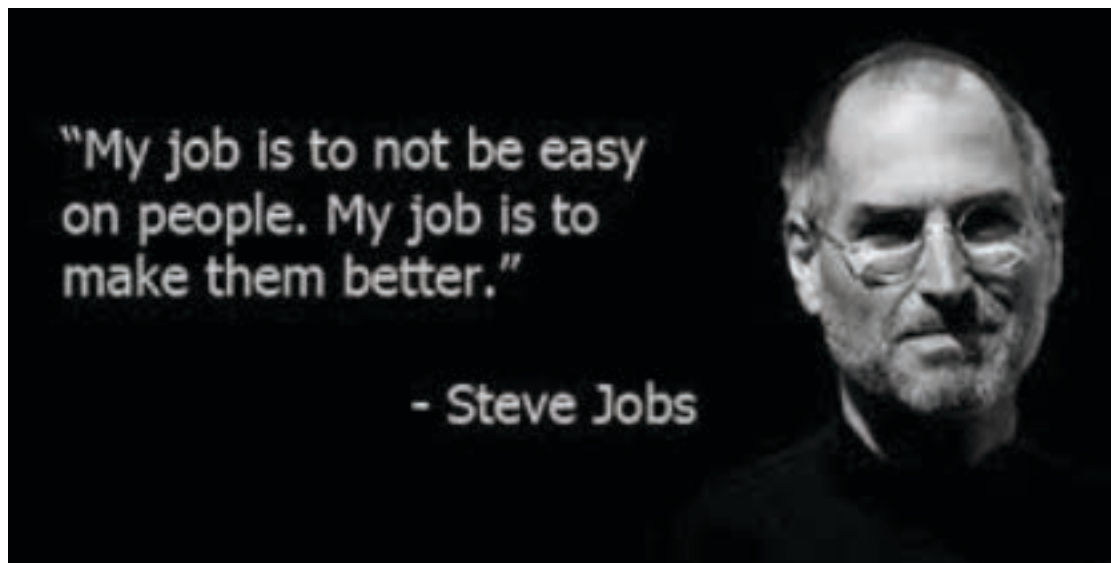
Als de visie overgebracht wordt door het werk, kunnen we dan spreken van emotionele perfectie? Die vorm van perfectie, die het gevoel raakt zonder deze letterlijk te verwoorden of te verbeelden. Een muziekstuk, dat wordt gespeeld met emotie, maar met technische fouten kan perfect zijn, omdat 'emotionaliteit' in de muziek een belangrijke graadmeter is. Bij Koons missen we de emotie, omdat zijn werk niet ambachtelijk en handmatig gemaakt is, wat wij wel voor ogen hebben in de kunst. Maar toch brengt zijn werk zijn visie over, waardoor het als perfect kan worden beschouwd. Het muziekstuk kan technisch gezien niet perfect zijn, maar emotioneel gezien wel. Bij Koons voldoet zijn werk niet aan het beeld van visueel perfecte kunst, maar doordat zijn visie overgebracht wordt kunnen we van perfectie van het overbrengen spreken.

Ondanks alle technologische ontwikkelingen wordt de materiële perfectie nooit echt gehaald. Onnatuurlijke dingen zijn in een constante staat van verbetering. Die verbetering proberen wij ook door te voeren in natuurlijke cyclussen, bijvoorbeeld door het manipuleren van de natuur door middel van chemische middelen die door de mens gemaakt zijn, om zo die perfect rode appel te krijgen. Als de perfecte nieuwe versie van een Iphone wordt uitgegeven zal deze snel imperfect zijn, doordat er alweer nieuwere technologie in ontwikkeling is en er per definitie altijd een nieuwe verbeterde versie in het verschiet ligt. Als ik kijk naar de man, die een groot voorbeeld is van het streven naar perfectie in het materiële, Steve Jobs, dan heeft dit streven wel tot zijn grote successen geleid. Hij

³ Filmseries waarin Matt Black werelds prestigieuze kunstenaars bezoekt.

streefde naar eenvoud en het controle houden. Apple moest klantvriendelijk zijn en een eigen hardware en software hebben (vaak zijn de hardware en software van twee verschillende bedrijven), waaruit de eenvoud ontstaat. Jobs excelleert in de producten die hij maakt. Hij komt aardig in de buurt van perfectie in het materiële. Maar op sociaal vlak is hij totaal imperfect.

Steve Jobs kende vele woede uitbarstingen en haalde meedogenloos mensen neer. Hij kon twee verschillende gezichten hebben op één dag. Maar met deze meedogenloze eerlijkheid trotseerde Steve Jobs wel de werkelijkheid, met als gevolg dat hij dingen voor elkaar kon krijgen, waarvan mensen niet wisten dat zij ertoe in staat waren.

In de ogen van Steve Jobs is iets 'perfect' of 'mislukt'. Er ligt niets tussenin. Toch vraag ik me af of de producten die hij heeft uitgegeven door hem echt als perfect worden gezien. Waarschijnlijk wel als hij alleen in termen van 'perfect' of 'mislukt' denkt. Het is de vraag naar nieuw en beter die ervoor zorgt dat we als mens niet tevreden kunnen zijn met het materiële. We kunnen het niet als perfect beschouwen, omdat we weten dat er technologie zal komen, die een nieuwere, betere versie op de markt zal brengen van het product, dat we nu hebben. Het is een onuitputtelijk streven naar perfectie, waar waarschijnlijk nooit een eind aan zal komen.

Om terug te komen op de vraag of wij als Moderne mens streven naar perfectie, omdat we zelf geen doel hebben in de natuur en ook geen onderdeel zijn van een perfect gebalanceerde cyclus, denk ik dat het de macht van maakbaarheid is die ons beïnvloedt. Doordat wij kunnen creëren en in staat zijn te bepalen wat perfect is, streven wij hier ook naar. Niet alleen in materieel opzicht of in de natuur, maar vooral ook bij onszelf. Wij willen perfect zijn. Wij willen excelleren in wat we doen en hoe we gezien worden door anderen. Sinds de opkomst van nieuwe technologieën, die wij zelf gemaakt hebben, zijn wij in staat ons lichaam steeds meer te perfectioneren. We bepalen schoonheidsidealen, die we krampachtig proberen na te streven. We hebben de drang de 'perfecte' mens te zijn.

1.2 Wat is imperfectie?

De definitie van imperfectie wordt vaak beschreven als 'onvolmaakt' of 'onvolmaaktheid'. Iets kwetsbaars, een defect, wat voorkomen moet worden. Een gebrek of tekortkoming. Een subjectief beeld van iets wat verbeterd moet worden.

Is er een absolute definitie van imperfectie? Er bestaan perfecte getallen. In de wiskunde kunnen we naar aanleiding van stellingen zeggen welke getallen perfect zijn. Als we de drie stellingen van Nicomachus bekijken, zijn dan alle getallen die hier niet aan voldoen imperfect? In mijn opinie wel binnen het absolute. Het tegenovergestelde van perfect is 'imperfect', dus als iets binnen absolute perfectie niet perfect is, dan zou het gedefinieerd kunnen worden als een absoluut imperfect getal. We kunnen stellen dat een imperfect getal aan de volgende stellingen voldoet:

- Alle imperfecte getallen zijn oneven
- Imperfecte getallen zijn niet te schrijven als $2^{n-1} * 2^n - 1$ als $2^n - 1$ een priem is (zie ook boven)
- Er is een eindig aantal imperfecte getallen.

De stelling die ik hier maak is puur gebaseerd op contrast. De oude Grieken hebben niet bepaald wat en of er imperfecte getallen zijn. Alleen door het puur tegenover elkaar zetten, kunnen we concluderen dat de getallen die niet als perfect beschouwd worden, imperfect zijn. Alleen is dit niet wetenschappelijk bewezen.

Bepaalt religie ook wat imperfect is? Rick Warren⁴ zegt: 'We are not perfect; God is perfect'. In religie zien we vaak dat alleen het allerheiligste perfect is. De Schepper van het geloof. Wij als creërende en bepalende mens, kunnen hierin geloven.

In de natuur is absolute perfectie niet aantoonbaar, maar hoe zit dat met absolute imperfectie? Ik sprak over de cyclussen in de natuur die als perfect gezien kunnen worden, omdat elk wezen of natuurlijk verschijnsel een functie heeft en hierdoor een perfecte balans is ontstaan. Die balans of cyclus kan als perfect gedefinieerd worden, maar het wezen of het verschijnsel niet. Je zou zeggen dat er geen perfectie of imperfectie in de natuur is. Maar de producten die de natuur voortbrengt kunnen wij wel als imperfect beschouwen. Wij als mensen, die de macht van maakbaarheid hebben, beschouwen wat wij niet kunnen creëren als imperfect. Er zal altijd wel een imperfectie aan de appel zijn of het steeltje is te kort, of er is de bruine vlek. Wij moderne mensen bepalen dat dit bestempeld wordt als imperfectie.

'Alleen de moderne mens is een wezen dat niet ergens in een natuurlijke cyclus bijdraagt aan de perfecte balans', schreef ik eerder. Is het daarom dat we perfectie van onszelf eisen, omdat wij als moderne mensen geen doel hebben in

⁴ Richard Duane Warren is een Amerikaanse baptistische predikant en behoort tot het kerkgenootschap van de Southern Baptist Convention.

de natuur? En dus voor onszelf een nieuw doel stellen, het doel om perfectie te bereiken? Omdat wij niet als perfect ontstaan zijn uit de natuur. Als ik dit bekijk vanuit het oogpunt van imperfectie, dan zijn wij als Moderne mens bang voor het imperfecte. Wij willen geen imperfectie hebben en deze zo veel mogelijk vermijden. Er zijn zelfs mensen die lijden aan atelofobie, de angst voor imperfectie. Er zijn tegenwoordig talloze workshops, boeken en websites om je imperfecties te omarmen, om je angst te overwinnen. Een pakkende slogan is: "Laat gaan wie je denkt te moeten zijn."⁵

Typisch aan deze slogan is, dat wij bang zijn niet genoeg te zijn voor anderen. Wij mensen bepalen wat genoeg is en wat niet, wie we moeten zijn. Dit heeft te maken met dat wij de macht van de maakbaarheid hebben. Wij kunnen bepalen of iets goed genoeg is en als dit niet zo is het verbeteren. Als ik kijk naar de iPhone dan kunnen we materiële dingen wel definiëren als imperfect. Door de normen en waarden die wij als moderne mens in onze maatschappij hebben gecreëerd, bestempelen wij een iPhone met een krasje als imperfect. Of als er een nieuwe versie uitkomt, dan is de oude ook imperfect. Door de continue staat van verandering bij het materiële kunnen we geen perfectie behalen, maar wel imperfectie. Voor materiële dingen zijn wij als maatschappij enorm perfectionistisch.

Als ik kijk naar het voorbeeld van de extreme perfectionist Steve Jobs, dan ging hij erg ver in het eisen van perfectie van zijn werknemers. Ik kan me voorstellen dat een aantal van hen heeft geleid aan atelofobie. De angst voor imperfectie. Door de angst dat de perfectie die hij wilde bereiken niet totaal zou worden behaald, kreeg Steve Jobs woedeaanvallen. Een uiting van angst voor het niet behalen van perfectie. Een perfectie, die hij zichzelf heeft opgelegd. Die is ontstaan in zijn ideeënwereld, maar wordt gevoed door de drang van de Moderne mens naar verbetering. Die drang zorgt voor continue verandering.

Is het mogelijk imperfectie te definiëren in een wereld die continu verandert? In de tijd waarin wij nu leven word je als imperfect gezien als je bijvoorbeeld doof bent. Maar wat als de wereld verandert en geluid zo luid wordt dat je juist in het voordeel bent als je doof bent? Dan verandert de imperfectie in een voordeel. Hieruit kan ik concluderen dat imperfectie tijd- en situatiegebonden is (en dus subjectief). De normen en waarden van het nu waarin wij leven bepalen de imperfecties. Wat, als wij muteren en iedereen ineens tumoren zou hebben, dan zou je imperfect zijn, als je er uit zou zien zoals wij nu zijn. Bij dit voorbeeld kijk ik naar menselijke imperfecties. Wanneer definiëren we iemand als 'imperfect'?

Een filosofie die ik niet kan laten liggen bij het bespreken van imperfectie is: Wabi Sabi. Wabi Sabi is de weg terug naar menselijke bescheidenheid. Wabi Sabi is ontstaan uit het Chinese Zen Boeddhisme en Taoïsme van de 9e en 10e eeuw. In de 12^e eeuw is het verder ontwikkeld, onder invloed van deze twee stromingen, tot een tegenbeweging tegen het voortdurende streven naar perfectie in Japan. Het gaat om de kunst van wording. Het proces dat vooraf gaat aan perfectie. Wanneer iets perfect is, is het levenloos. De zoektocht naar

⁵ De moed van imperfectie – Brene Brown.

vervanging van wat niet meer in 'perfecte' staat is. De beweging die zich aandient is Wabi Sabi. Het leven in het nu. Bewust worden van het moment. Wabi Sabi betekent dat je je niet verzet tegen verandering, maar dat als een natuurlijk onderdeel van het leven accepteert. De schoonheid van het onvolmaakte inziet. *"Wabi sabi is the beauty of things imperfect, impermanent, and incomplete, the antithesis of our classical Western notion of beauty as something perfect, enduring, and monumental."* – Leonard Koren.⁶

Wat er bij de Japanse techniek Kintsugi gebeurt, is Wabi Sabi. Het kapotte porselein wordt gerepareerd met goud tussen de naden. De beweging die ontstaat door het opzoek gaan naar een oplossing voor het kapotte porselein, het vullen met goud, is de Wabi Sabi. De schoonheid die de imperfectie daarna geeft. Deze techniek is ook toegepast door het modecollectief Painted⁷ in het project Golden Joinery. Hierbij repareren zij oude kleding met goud, om zo schoonheid te geven aan het imperfecte. Het omarmen van het imperfecte. Zijn zij dan perfectionisten?

Bestaat een imperfectionist? In mijn optiek zou je een imperfectionist kunnen omschrijven als iemand die imperfecties omarmt. Die de angst voor het imperfecte niet toe laat. Die het vermijden van imperfectie transformeert tot het omarmen van imperfectie. Melissa Dinwiddie zegt: *'imperfectionism means not letting "perfect" be the enemy of "done."*⁸ Iets kan volmaakt zijn met imperfecties. Een imperfectionist is tevreden met wat hij of zij heeft gecreëerd en kan toegeven aan de imperfecties hierbinnen, maar ziet de uitkomst niet als perfect of imperfect. Als ik dit schrijf vraag ik me af of een imperfectionist echt zou kunnen bestaan.

⁶ Leonard Koren is auteur van *Wabi Sabi for Artists, Designers, Poets & Philosophers*.

⁷ Dit collectief bestaat uit modeontwerpster Saskia van Drimmelen en regisseur Margreet Sweerts.

⁸ Melissa Dinwiddie is an artist, writer, performer, inspirationalist and creativity instigator, on a mission to empower people to feed their creative hungers.

‘Doordat wij kunnen creëren en in staat zijn te bepalen wat perfect is, streven wij hier ook naar. Niet alleen in materieel opzicht of in de natuur, maar vooral ook bij onszelf. Wij willen perfect zijn.’ Hier citeer ik mezelf uit het andere hoofdstuk over perfectie. Wij willen de ‘perfecte’ mens zijn, maar kunnen we dan ook stellen dat er een ‘imperfecte’ mens is? Wanneer wij falen in het behalen van schoonheidsidealen, de schoonheidsidealen die wij zo krampachtig proberen na te streven, zijn we dan imperfect? Wanneer je wordt geboren met een aandoening, ben je dan al gedoemd te mislukken en bestempeld als imperfecte mens?

Ik hoop in het volgende hoofdstuk antwoord te krijgen op deze vragen.

Hoofdstuk 2: Is een mens definieerbaar als 'perfect' of 'imperfect'?

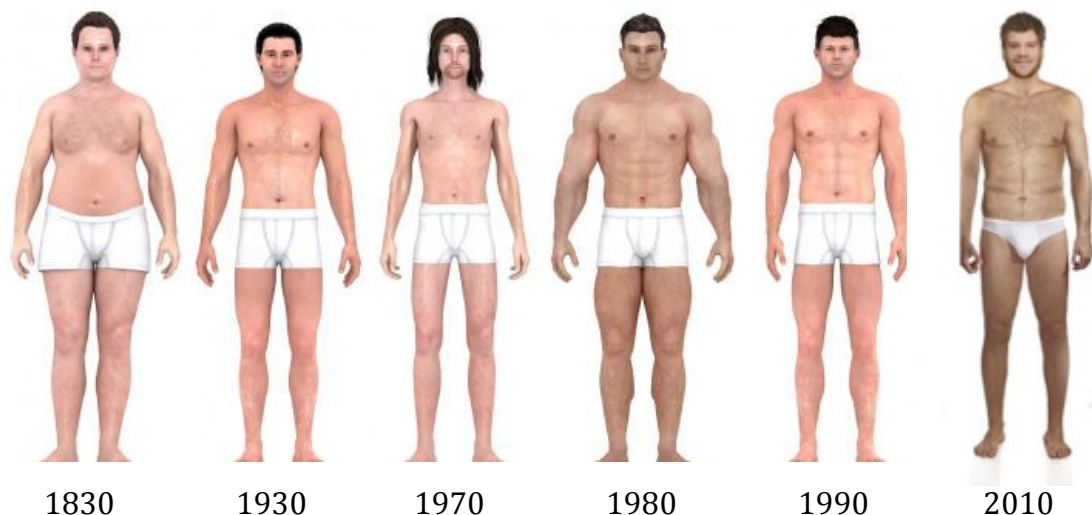
2.1 Wat is de 'perfecte' mens?

Vaak meten we perfectie van een mens aan uiterlijke kenmerken. Innerlijke kenmerken spelen vaak niet een grote rol bij de bepaling of iemand perfect is of niet. Een persoon zou je eerder als 'perfect' beschouwen, wanneer zijn of haar uiterlijk voldoet aan het gewenste schoonheidsideaal. Dit schoonheidsideaal is iets wat wij zelf creëren en hierdoor de mogelijkheid hebben om dit schoonheidsideaal te visualiseren. Dit leidt ertoe dat we in eerste instantie altijd op uiterlijke kenmerken (het lichaam) bepalen of een mens 'perfect' is. Wij bepalen het perfecte lichaam door visuele perfectie.

Als wij denken aan het perfecte lichaam van een vrouw, denken we aan goede rondingen, dunne taille en een platte buik. Voor een man zien we een gespierde lichte gebruide borst voor ons en als er ook goede spieren op de rug zichtbaar zijn is het helemaal compleet. Om een beeld te kunnen vormen van hoe we tot ons schoonheidsideaal van vandaag zijn gekomen vergelijk ik de schoonheidsidealen van het mannelijk en vrouwelijk lichaam van ongeveer 100 jaar terug tot nu.

Het perfecte mannenlichaam door de jaren heen.

Nicolay lamm⁹ heeft een beeld geschetst van het mannenlichaam van 100 jaar geleden tot nu.

In 1870 was het voedsel schaars, dus werd je als welvarend gezien wanneer je overgewicht had. Een volle man werd als een man met perfect lichaam beschouwd, omdat hij rijkdom uitstraalde.

⁹ Nickolay Lamm is een grafisch vormgever en onderzoeker, o.a. bekend van zijn project 'Lammily'.

Rond 1930 veranderde dit beeld, doordat er geen schaarste meer was. De filmindustrie introduceerde het slanke mannenlichaam, dit werd als het nieuwe schoonheidsideaal beschouwd.

In 1970 was de man de autoriteit en conventies zat. Het ideale mannenlichaam veranderde in een mager lichaam. Drugs werden populair, mannen stopten met sporten en lieten hun haar groeien.

1980 – Opkomst van de fitnesscentra. Bodybuilding werd enorm populair. Het lichaam van de man moest zo gespierd mogelijk zijn.

Dit beeld van de extreem gespierde man veranderde in 1990. Enorme spieren behoorde niet meer tot het nieuwe schoonheidsideaal. De man moest 'normaal' zijn. Slank en een beetje gespierd.

In de mode werden de iele modellen van Raf Simons en Hedi Slimane (Dior Homme) erg populair.

Nu (vanaf 2010) is het schoonheidsbeeld weer aan het veranderen. De dadbod, combinatie tussen daddy en body, doelend op het buikje van mannen die geen tijd meer hebben voor de sportschool als zij eenmaal 'in de kinderen' zitten, is weer helemaal in de mode.

Het schoonheidsbeeld van de vrouw veranderde de afgelopen 100 jaar vaker dan het schoonheidsbeeld van de man.

1900/1910 -
Gibson Girl

1970 -
Farrah Fawcett

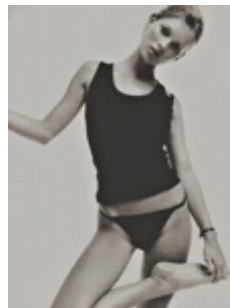
1930

1980-
Jane Fonda

1950 -
Marilyn Monroe

1990 -
Kate Moss

1960 -
Twiggy

2010

De Gibson Girl werd in 1900/1910 gezien als de ideale vrouw. Lange benen, dunne taille en brede heupen. Ook de monoboezem was in die tijd erg populair. Na de eerste wereldoorlog veranderde in de jaren '20 het ideale lichaam van de vrouw in plat en dun, vooral jongensachtig. Vrouwen moesten werken zoals mannen en wilden er ook zo uitzien.

In 1930 kwam het beeld van 1900 weer terug. Een vol figuur, grote boezem, dunne taille en wijde heupen waren het beeld van schoonheid voor vrouwen. Ook ging het om de welvaart, die de vrouw uitstraalde.

Na de Tweede wereldoorlog werd het schoonheidsideaal dunner, maar nog steeds zag de vrouw er gezond uit.

Rond 1950 werd Marilyn Monroe gezien als de 'perfecte' vrouw. De zandloperfiguur voor de vrouw kwam terug. De Pin-up girls werden geïntroduceerd.

Rond 1960 veranderde dit beeld van de zandloperfiguur als perfect lichaam. Twiggy werd beroemd. De vrouw moest nu slank zijn, met lange benen, het meisjesachtige figuur van Twiggy werd nagestreefd. Veel meiden gingen aan ondergewicht leiden. Ook de androgyne look kwam steeds meer naar voren.

In 1970 werd het als ideaal gezien wanneer de vrouw een gespierd en gebruind lichaam had. Er werd weinig make-up gedragen en een neutrale look was gewenst. Dit was de tijd van de emancipatie. Er werden geen bh's meer gedragen. Haar moest zo lang mogelijk worden, waar dan ook op het lichaam.

In 1980 kwam de fitnessrage. Extreem gespierde en gezonde lichamen waren het nieuwe schoonheidsideaal.

In 1990 ging het beeld weer terug naar de dunne vrouw. Modellen als Kate Moss veroverden de modewereld.

Vanaf het jaar 2000 is het eigenlijk dun, dunner, dunst geworden. Het schoonheidsideaal van nu zijn mega dunne modellen, ook gepropageerd door Hollywood, het liefst ook zonder te veel vrouwelijke vormen.

Een steeds onhaalbaarder beeld van de vrouw wordt als 'perfect' gezien.

Wat is de drijfveer geweest achter deze continue veranderingen? Eigenlijk veranderde het schoonheidsideaal van de man en de vrouw op bepaalde momenten in de tijd naar het zelfde beeld.

Zo zien we naar aanleiding van deze twee tijdlijnen dat het visuele 'perfecte' lichaam sinds 1900 continue veranderingen heeft ondergaan. Eerst waren het de oorlogen, die verandering brachten in het schoonheidsideaal door de gedwongen omstandigheden. Later werden wij mensen het zelf, die de veranderingen teweeg brachten door middel van de filmindustrie en media. Onze macht van maakbaarheid heeft rond 1980 ervoor gezorgd dat er een enorme fitnessrage kwam.

Evolutionair gezien heeft een vrouw met grote boezem, dunne taille en brede heupen het 'perfecte' lichaam. Deze vrouw is het best in staat kinderen te baren, dus wordt zij gezien als het meest vruchtbaar. Een man is evolutionair 'perfect' als hij groot en sterk is.

Wiskundige perfectie hebben we ook losgelaten op het menselijk lichaam. De gulden snede. De Griekse filosoof Pythagoras had één van de eerste theorieën

over schoonheid. Aanhangers van 'de gulden snede' zagen een verband tussen objecten gepositioneerd naar de gulden snede en de mate van schoonheid. De gulden snede is een wiskundige verhouding, waarbij de hoogte tot de breedte 1 : 0,618 is. In de moderne wetenschap lijkt deze theorie over de mate van schoonheid bevestigd te worden. Wanneer het gezicht zich verhoudt volgens de gulden snede is de persoon aantrekkelijker. Het perfecte gezicht volgens de wiskunde verhoudt zich volgens de gulden snede.

Maar waarom is een perfect gezicht dan niet perfect als het volkomen symmetrisch is?

Steeds vaker zijn er fotografen, zoals Julian Wolkenstein, die het concept, dat een gezicht perfect is als het symmetrisch is, ontcrachten. Julian Wolkenstein maakt een gezicht door het spiegelen van de linker of rechterhelft van het gezicht. Vaak

Julian Wolkenstein

worden de gezichten die hieruit naar voren komen lelijker bevonden dan een asymmetrisch gezicht. Onbewust weten we dat perfecte symmetrie niet natuurlijk is en we voelen het als 'onecht'. Doordat we het niet kunnen bevatten, zullen we perfecte symmetrie in de natuur nooit als perfecte schoonheid beschouwen. Niemand is van nature perfect symmetrisch.

Maar hoe kan het dat symmetrie als iets onnatuurlijks voelt en niet nagestreefd wordt, maar dat we ons bizarre schoonheidsideaal van de eeuwige jeugdigheid, wat zeer onnatuurlijk is, wel krampachtig proberen te behalen?

Opmerkelijk is, dat het schoonheidsideaal dat nu van toepassing is op de vrouw, niet overeenkomt met dat wat volgens de wetenschap het 'perfecte' vrouwenlichaam is. Het ideaalbeeld van wat wij, in social media, als het 'perfecte' lichaam zien, zijn de modellen. Ultra dun met weinig vrouwelijke vormen. Vrouwen proberen krampachtig dit ideaalbeeld te behalen door extreme diëten. Tegenwoordig wil de vrouw liever voldoen aan het schoonheidsideaal van de media, dan het schoonheidsideaal van de man. Dit zien we ook terug bij mannen. Zij streven naar een zo breed mogelijk gespierd lichaam, terwijl vrouwen een ander schoonheidsideaal voor ogen hebben. Uit een wetenschappelijk onderzoek aan de universiteit van Texas is gebleken dat Kelly Brook het 'perfecte' lichaam heeft.

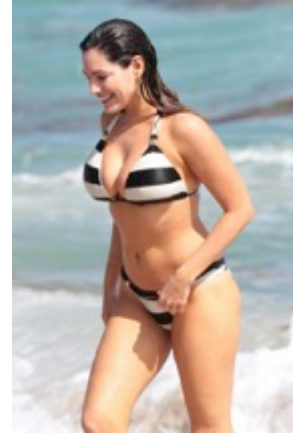
De onderzoekers koppelden de uiterlijke kenmerken die wereldwijd als 'aantrekkelijk' worden beschouwd aan lichaamsmaten. Opvallend is, dat de vrouwelijke rondingen nog steeds als het aantrekkelijkst worden gezien.

Perfekte vrouwenlichaam volgens vrouwen

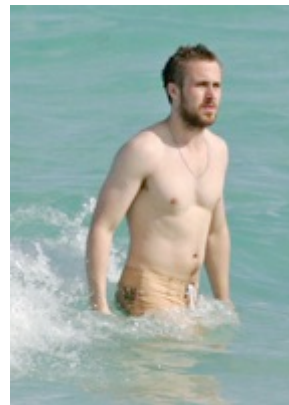
Perfekte vrouwenlichaam volgens mannen

Perfekte vrouwenlichaam volgens de wetenschap

Perfekte mannenlichaam volgens mannen

Perfekte mannenlichaam volgens vrouwen

Is het schoonheidsideaal van tegenwoordig zo onhaalbaar geworden dat we onbewust weer terug gaan naar het ideaal dat, voordat de social media bestond, werd beschouwd als 'perfect'?

We kunnen stellen, dat volgens de wetenschap het 'perfecte' lichaam wat 100 jaar geleden voldeed aan het schoonheidsbeeld van toen, nu nog steeds het 'perfecte' lichaam is. Een vol slank lichaam met kenmerken, die gekarakteriseerd worden als mannelijk of vrouwelijk.

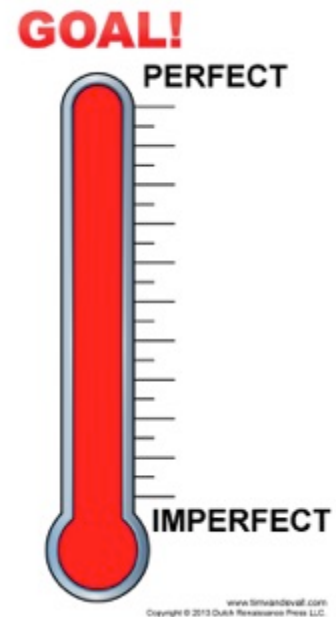
2.2 Wat is de 'imperfecte' mens?

Hierboven heb ik de visuele lichamelijke perfectie onderzocht naar aanleiding van tijdlijnen. Het schoonheidsideaal verandert continu en snel. Maar wat staat er tegenover een schoonheidsideaal? Wat bepaalt het beeld van een 'imperfect' lichaam?

Als we spreken over een visueel imperfect lichaam, is dat dan hetzelfde als iemand die niet aan het schoonheidsideaal voldoet?

Wanneer je niet voldoet aan het schoonheidsideaal van deze tijd, ben je niet meteen imperfect. Er is een groot gebied tussen het 'perfecte' lichaam en het 'imperfecte' lichaam. Als we dit vergelijken met een thermometer kunnen we aangeven waar wij zitten tussen perfect en imperfect. Er ligt een groot gebied tussen het 'perfecte' en 'imperfecte' lichaam.

Als ik in mijn research op zoek ga naar aan absolute definitie van 'het imperfecte lichaam' is er geen duidelijke omschrijving. Zoals ik al eerder beschreef in mijn hoofdstuk 'wat is imperfectie' is daar wel een duidelijk definitie van te vinden: *'De definitie van imperfectie wordt vaak beschreven als 'onvolmaakt' of 'onvolmaaktheid'. Iets kwetsbaars, een defect, wat voorkomen moet worden. Een gebrek of tekortkoming. Een subjectief beeld van iets wat verbeterd moet worden.'* We kunnen stellen dat het imperfecte lichaam, een lichaam is wat voorkomen moet worden, wat verbeterd moet worden.

Ik ben zelf geboren met amelogenesis imperfecta. Dit is een erfelijke afwijking aan het glazuur van de tanden. De tanden worden geel, bruin of grijs van kleur en zijn gevoeliger. Na het wisselen van mijn melktanden is het bij mij zichtbaar geworden. Kleine, ribbelige geel bruine tanden kreeg ik in de plaats van mijn melktanden. Dit leidde ertoe dat ik sinds mijn 13de hoestjes over mijn tanden heb gehad en sinds een jaar al mijn tanden zijn vervangen door kronen. Op de basisschool heb ik mij wel altijd anders gevoeld met mijn afwijkende tanden. Ik had een imperfect gebit. Wat me opvalt is dat de naam van mijn aandoening al gelijk deze afwijking bestempeld als 'imperfect'. De letterlijke vertaling van amelogenesis imperfecta is 'imperfect glazuur'. Bij voorbaat was ik dus al bestempeld als 'imperfect'.

Afwijkingen aan het menselijk lichaam worden dus gezien als imperfecties. Door ziektes of factoren van buitenaf kunnen de oorspronkelijke natuurlijke aspecten van de mens aangetast worden, er ontstaan afwijkingen. Bijvoorbeeld verbranding. Iemand met een verbrande huid voldoet totaal niet aan ons schoonheidsideaal en is eigenlijk getransformeerd naar iets wat wij niet natuurlijk kunnen vinden. Dit is puur visueel onnatuurlijk. Wat hierbij ook van

toepassing is, zijn huidafwijkingen of transformaties van bepaalde lichaamsdelen.

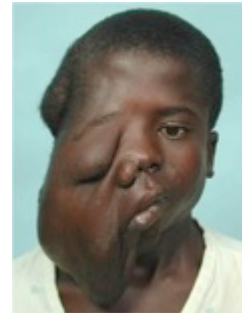
Huidaandoeningen of brandwonden worden gelukkig wel steeds meer geaccepteerd in de maatschappij. Honderd jaar geleden werden mensen met een aandoening gezien als monsterlijk. Het was niet eens meer te vergelijken met het schoonheidsideaal, omdat deze mensen al als monsters werden gezien. Nog steeds schrikken we als we een foto zien van iemand met een vervormd gezicht of totale verbranding. Het is iets wat ons brein ziet als 'onmenselijk', de vele tumoren van een patiënt met neurofibromatose of de totale vervormde huid van een patiënt met brandwonden.

*Kim de Ruijter – 50%
Verband*

*Neurofibromatose type 1 -
tumoren*

*Neurofibromatose
type 1 - vervorming*

Kunnen we een mens 'imperfect' noemen? Als we puur alleen naar visuele perfectie kijken kunnen we stellen dat iemand met een lichamelijke afwijking bestempeld kan worden als 'imperfect'. Een lichaam moet geen afwijkingen hebben om als natuurlijk beschouwd te kunnen worden.

Toch vinden veel mensen zonder lichamelijke afwijking zichzelf 'imperfect'. Door het schoonheidsideaal kan het zelfbeeld zo vervormen, dat mensen zonder afwijking zichzelf ook als 'imperfect' zien. Sinds de opkomst van de plastische chirurgie kunnen mensen met een 'niet-imperfect' (wat niet wil zeggen perfect) lichaam, hoewel zij geen afwijkingen hebben, wel bestempeld worden als 'lelijk'. Door de enorme drang naar het behalen van het perfecte lichaam en door de perfectie, die ons door de media wordt opgelegd, is er in deze tijd geen excuus meer voor lelijkheid. Wanneer je geen lichamelijke afwijkingen hebt, kun je met plastische chirurgie makkelijk je neus even iets rechter laten zetten of wat rimpels weg laten halen. Als we in een wereld leven waar er geen excuus meer is voor lelijkheid, hoe ver gaan wij dan voor het behalen van een visueel 'perfect' lichaam?

Hoofdstuk 3: Hoe ver gaat de moderne mens voor visuele perfectie van zichzelf?

3.1 Hoe ver gaan we voor het 'perfecte' lichaam?

In mijn vorige hoofdstukken spreek ik veel over de macht van de maakbaarheid. Deze macht zorgt ervoor dat we steeds meer zelf in de hand hebben wat perfectie is voor het menselijk lichaam. We ontwikkelen technologieën, die ons steeds dichterbij deze perfectie kunnen brengen. Het is de visuele perfectie die we nastreven, die we van onszelf verlangen en die ons wordt opgelegd door de media.

Er is geen excuus meer voor lelijkheid. Een rimpel op je gezicht is tegenwoordig vergelijkbaar met een kras op je Iphone. Het is een imperfectie waar iets aan te doen valt. Gelukkig is er tegenwoordig plastische chirurgie, hierdoor ben je net zo snel van je rimpel af als van het krasje op je Iphone.

De oorsprong van plastische chirurgie ligt 2500 jaar geleden in het reconstrueren van verminkingen. In de Eerste Wereldoorlog waren veel soldaten verminkt geraakt in het gezicht, om weer te integreren in de maatschappij, kwam er een grote vraag naar huidtransplantaties. Sinds het jaar 2000 is de plastische chirurgie enorm gegroeid. Het aantal mensen, dat de plastisch chirurg bezoekt, is met 50% gestegen sinds 2000. Zelfs onder tieners is plastische chirurgie nu enorm populair, meisjes van 15 laten al hun borsten vergroten. Ook niet direct visueel zichtbare 'dingen' laten we verbouwen om maar aan de gestreefde perfectie te voldoen. Bijvoorbeeld de schaamlipcorrectie. Sunny Bergman is een documentaire maakster, die het onderwerp van plastische chirurgie flink aansnijdt in haar documentaire: *'Beperkt Houdbaar'*. Hierbij onderzoekt zij de invloed van artsen en hoe ver we gaan voor ons schoonheidsideaal. Ook kijkt zij in haar film of zij geschikt zou zijn voor de ingreep van een schaamlipcorrectie.

Waarom is een vrouw beperkt houdbaar? Je zult nooit kunnen voldoen aan de perfectie die de media schetst. Door beeldbewerking als photoshop wordt het beeld van perfectie omgevormd tot iets wat niet realistisch is. We verfraaien het beeld van de werkelijkheid om zo nog dichterbij perfectie te komen. Actrices die torenhoge geldbedragen uitgeven aan het verbeteren van hun uiterlijk. Zelfs als daar amper is zichtbaar van is, zoals bij micro-ingrepen. Na je 30ste takel je af en kun je alleen maar imperfecter worden. De jeugdcultus doet ons geloven in het eeuwig jong willen blijven. Rimpels worden gezien als onnatuurlijke krassen. Maar wat is nog natuurlijk? Zijn wij zo hard aan het streven naar perfectie dat alleen onnatuurlijke verjonging ons nog kan bevredigen? Is botox tegenwoordig een standaardnorm geworden?

Door het schoonheidsideaal, wat de media voor ons heeft geschetst, zijn wij enorm bang geworden voor het ouder worden. Het liefst zouden we de onsterfelijkheid bezitten. De uiterlijke kenmerken, die bij het ouder worden horen, proberen we met nieuwe technologieën zoveel mogelijk tegen te gaan.

Wat is nog natuurlijk? In onze obsessies met verjonging en het streven naar perfectie zijn we nu zo ver dat we het natuurlijke met het onnatuurlijke willen combineren. De cyborg. De cyborg is een combinatie tussen machine en mens. De cyborg is de belichaming van een grensverleggende figuur met een aantrekkelijk en onoverwinnelijk lichaam. Een voorbeeld van de cyborg is terug te vinden in de film *The bionic woman*, waarin Jaime Sommers de eerste vrouwelijke cyborg is. Een combinatie tussen mens en machine, die wij ophemelen en zien als een onsterfelijk type. De cyborg is een wenselijk ideaalbeeld geworden. De verschuiving tussen mens en mechanisme. De fundamentele tegenstelling tussen natuur en cultuur wordt ongedaan gemaakt. Hierdoor verwatert ook de scheidslijn tussen man en vrouw. Een cyborg vrouw moet niet alleen erotisch en aantrekkelijk zijn, maar ook sterk en krachtig. Voor de cyborg man geldt dat hij niet alleen sterk en krachtig moet zijn, maar ook woest aantrekkelijk. De eigenschappen worden gecombineerd. Zal er uiteindelijk een cyborg mens ontstaan, waarbij er geen onderscheid meer is tussen man en vrouw?

Het streven naar de 'perfecte' mens heeft ons ook zover gebracht, dat we onze hersenen willen optimaliseren. We willen de controle hebben over onze neuronen en spieren. Maar wat hierbij vergeten wordt, is dat de mens bestaat uit brein en lichaam. Hersenen kunnen nu gemaakt worden, maar de verbinding naar het lichaam is iets anders. *'De diepere wens die zich achter al de transhumane fantasieën schuil houdt, is de bovenmenselijke macht over het aardse lichaam, de zoektocht naar de maakbare mens'* – Anneke Smelik¹⁰

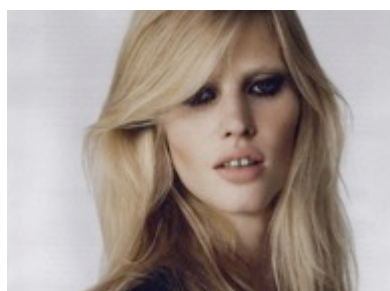
Hoogleraar Kevin Warwick omarmt deze stelling en probeert van zichzelf de eerste cyborg mens te maken. Zo heeft hij in 2002 honderden elektroden in zijn pols laten plaatsen, die verbonden waren aan zijn polszenuwen. Hij leerde vervolgens om met zenuwprikkels een robotarm op afstand aan te sturen. Vervolgens heeft hij dezelfde chip in de arm van zijn vrouw geplaatst. Beide chips konden zenuwprikkels opvangen en doorgeven. Het signaal van zijn vrouw werd opgepikt door een computer en vervolgens doorgeven aan Warwick. Zou dit onze toekomst zijn? Communiceren via elkaars ingebouwde elektroden? De maakbare mens met controle over zichzelf en anderen.

¹⁰ Anneke Smelik is hoogleraar Visuele Cultuur aan de Radboud Universiteit Nijmegen

3.2 Hoe ver gaan we voor het 'imperfecte' lichaam?

Tegenwoordig komen er steeds meer vraagtekens te staan bij perfectie. Doordat de perfectie die wij willen behalen, zo onhaalbaar is geworden, hebben we het inzicht gekregen de schoonheid van onze imperfecties te omarmen. Steeds meer modellen, waarmee net iets mis is verschenen in de media. Heeft onze continue drang naar perfectie ervoor gezorgd dat we onze imperfecties onder ogen zien?

Het gaat niet langer over binnen het schoonheidsideaal passen, maar iets unieks te hebben, waardoor je juist niet in het plaatje past. Een aantal voorbeelden van modellen die tegenwoordig aan het perfecte imperfecte schoonheidsideaal voldoen:

Lara Stone – Het bekende spleetje tussen de voortanden.

Bambi Northwood-blyth – Mannelijk uiterlijk door woeste wenkbrauwen

Andrej Pejic - Androgyn model.

Toch is het zo, dat deze imperfecties weer een nieuw schoonheidsbeeld geven en we vervolgens weer gaan streven naar dit ideaalbeeld. Willen we nu juist een imperfect lichaam hebben, omdat we uniek moeten zijn?

De tanden van modellen worden afgeslepen om zo aan het perfecte imperfecte schoonheidsideaal te kunnen voldoen. Plastische chirurgie wordt toegepast om oren zo te vormen dat het geen natuurlijke vorm meer heeft. De zogeheten elvenoren. Hier zien we ook weer dat onze macht van de maakbaarheid ervoor zorgt dat we het schoonheidsideaal proberen te behalen door onszelf onnatuurlijk te maken. De imperfectie, die door het krampachtige streven naar perfectie als verademing en uniek werd gezien, wordt door onze maakbaarheid omgevormd tot een schoonheidsideaal. Dat we weer met zijn allen proberen na te streven.

Door het belangrijker worden van individualisering, diversiteit en morele correctheid is er steeds meer aandacht gekomen voor imperfecties. Zo ook voor mensen met aandoeningen. Bijvoorbeeld mensen met verbrandingen. We krijgen steeds meer oog voor imperfecties en de acceptatie van deze imperfecties is natuurlijk een enorme doorbraak. Wat ik me afvraag is

of we niet al te vervormd zijn door onze macht van maakbaarheid en verslaafd zijn aan het streven naar perfectie?

Een brandwond is geen natuurlijke aandoening. Het is iets wat toegedaan is en hierdoor voor ons ook maakbaar. Dit zorgt ervoor dat wij hiernaar kunnen gaan streven. Dit is al te zien in de scarification, hierbij worden er door middel van verbranding 'tattoos' gemaakt. *'Versier je huid met een litteken'*. De maakbare imperfectie. Bij aangeboren aandoeningen is dit anders. Vitiligo, Neurofibromatose of een wijnvlek zijn dingen die bij de geboorte al vaststaan. Wij hebben geen invloed op wie dit heeft of hoe de uitwerking ervan zal zijn. We kunnen onze macht van maakbaarheid hierbij niet toepassen.

3.3 Wat is de balans tussen het 'perfecte' en 'imperfecte' lichaam?

Zoals ik hierboven beschrijf kan er een perfecte imperfectie zijn. Al moet dit wel een 'charmante' imperfectie zijn om alsnog te kunnen voldoen aan ons schoonheidsideaal. Wanneer is een imperfectie charmant? Wanneer we iets van herkenning in een imperfectie (bijvoorbeeld het spleetje tussen de tanden, bijna niemand heeft van nature perfect rechte tanden) kunnen vinden en de realisatie krijgen dat niemand 'perfect' is denk ik dat we de imperfectie kunnen definiëren als 'charmant'. Het bijna behalen van 'perfectie' maar het niet kunnen behouden.

Als ik terugkom op het voorbeeld van de thermometer, dan ligt er een groot gebied tussen het 'perfecte' en 'imperfecte' lichaam. Een lichaam is moeilijk te definiëren als imperfect en perfectie is nauwelijks haalbaar. Is dit grote grijze gebied alles wat omschreven kan worden als de perfecte imperfectie?

De perfecte imperfectie heeft te maken met de acceptatie van de imperfectie. Zolang de schoonheid van de imperfectie gewaardeerd wordt, kan deze ervaren worden als de perfecte imperfectie.

Is perfectie dan toch te vergelijken met schoonheid? Ik ben van mening van niet. Perfectie is het moment waarop iets niet meer te verbeteren is, volmaakt is. Schoonheid kan ook onvolmaakt zijn, of juist onvolmaakt. De onhaalbare, maar haalbare zelf.

De balans tussen het perfecte en het imperfecte lichaam is het niet afwijkend zijn. Het zou net als de gloednieuwe iPhone zijn. Een onaantastbaar lichaam dat imperfect wordt met het eerste krasje. De appel die wij uitkiezen om te eten kunnen we plaatsen op de thermometer in het gebied tussen de perfectie en imperfectie.

Het lichaam is zowel vergelijkbaar met de Iphone als met de appel. Bijna ieder lichaam is te plaatsen in de groep van de perfectie van de appel. Maar we zouden ons lichaam liever willen plaatsen in de nagestreefde perfectie van de Iphone. De volmaakte staat bereiken en behouden. De combinatie tussen de appel en de Iphone zou in mijn ogen de perfecte imperfectie zijn. De appel die we kiezen is niet perfect, maar de nieuwe Iphone wel. Zou dit dan de perfecte imperfectie zijn?

Hoofdstuk 4: Hoe wordt de perfectie en imperfectie die de maatschappij bepaalt ervaren door de moderne mens?

4.1 Zien mensen met een algemeen bepaald 'perfect' uiterlijk zichzelf als perfect?

Om dit te onderzoeken ben ik de straat op gegaan met de vraag: Ben jij perfect? Ik sprak ongeveer 40 mensen aan. 20% hiervan had een bepaald 'perfect' uiterlijk. Mijn bevindingen waren eigenlijk bij iedere persoon gelijk, wanneer je over perfectie spreekt. Niemand vond zichzelf 'perfect'. Wel zijn er beroemdheden, die worden gezien als 'perfect'. Zo vond een vrouw dat Beyonce 'perfect' is. *"Ik zou haar wel willen zijn"*. Er was maar een klein gedeelte van de ondervraagden, die zichzelf als imperfect zag. De rest zegt wel imperfecties te hebben, maar zou zichzelf niet als 'imperfect' bestempelen.

Wat vooral naar voren komt, is dat het label 'imperfect' net zo uitzonderlijk wordt gebruikt als het label 'perfect'. Toch ziet het grootste gedeelte zichzelf wel als iemand met imperfecties. Maar hoe kijken mensen met een algemeen bepaald 'imperfect' uiterlijk hier tegenaan?

4.2 Zien mensen met een algemeen bepaald 'imperfect' uiterlijk zichzelf als imperfect?

Om een antwoord te kunnen formuleren op deze vraag heb ik interviews gedaan met drie mensen met een uiterlijk lichamelijke afwijking, twee met een aangeboren aandoening en één die als kind ernstige brandwonden opliep.

Edith

Edith heeft de aangeboren aandoening neurofibromatose type 1. Edith is een vrouw van 42 met twee dochters. Ze heeft altijd al een vervormd linkeroog gehad. Sinds haar zwangerschap heeft zij ook veel kleine tumoren rond haar taille gekregen. Edith vertelt mij over het leven met een huidaandoening. Haar jeugd noemt zij ronduit verschrikkelijk.

Edith was anders dan andere kinderen en werd hierdoor anders behandeld. *"Ik werd buitengesloten, uitgescholden en ik moest naar het Riagg. Ik moest naar een speelgroepje, want ik moest leren samen spelen. Zo ging dat in die tijd. Ik werd gezien als het kind met een probleem."* Een van de heftigste dingen die Edith heeft meegemaakt door haar huidaandoening was op latere leeftijd. Edith ging met haar twee jonge dochtertjes zwemmen. Zij droeg toen een bikini omdat Edith niet iemand is die haar aandoening verbergt: *"Ik ben wie ik ben en mijn oog kan ik ook niet bedekken"*. In het zwembad werd Edith verzocht of ze het zwembad wilde verlaten. De bultjes rond haar taille werden als smerig bestempeld. *"Daar*

stond ik dan met twee kleine kinderen, ik had helemaal uit m'n plaat willen gaan, maar dat deed ik natuurlijk niet omdat mijn kinderen erbij waren."

Sinds dit incident is Edith wel wat voorzichtiger met hoe zij zichzelf kleedt. Haar bultjes laat ze niet meer zo snel zien. Op de vraag of Edith haar huidaandoening als het mogelijk zou zijn helemaal zou kunnen verbergen antwoordt ze volmondig 'nee'. Voor haar oog heeft Edith al wel 7 ooglidcorrecties gehad, dit puur uit medisch oogpunt. *"Als mijn oog te ver dicht zakt, moet ik hem laten liften om weer wat te kunnen zien. Dan lig ik in Amsterdam Zuid tussen de dames met de botox en de lifts."* In de kamer van het ziekenhuis zie je eigenlijk de drang naar perfectie en imperfectie samenkomen. Edith ligt daar gedwongen tot verbetering, door haar imperfectie. De dames die komen voor de botox en lifts liggen daar vrijwillig met de keuze iets te laten verbeteren om dichterbij perfectie te komen.

Edith vindt dat er geen woord is voor perfectie. Iedereen is perfect zoals ie is. Zij ziet zichzelf ook niet als iemand die imperfect is. *"Mijn aandoening heeft mij gemaakt tot wie ik ben"*.

Arnoud

Arnoud is 32 jaar en woont in Den Haag. Momenteel werkt hij als vrijwilliger in een klein theatertje. In de zomer gaat hij ook beginnen als vrijwilliger op een kinderboerderij.

Arnoud heeft dezelfde aandoening als Edith. Bij Arnoud is het vooral in zijn lichaam zichtbaar. Hij heeft veel tumoren over zijn gehele lichaam.

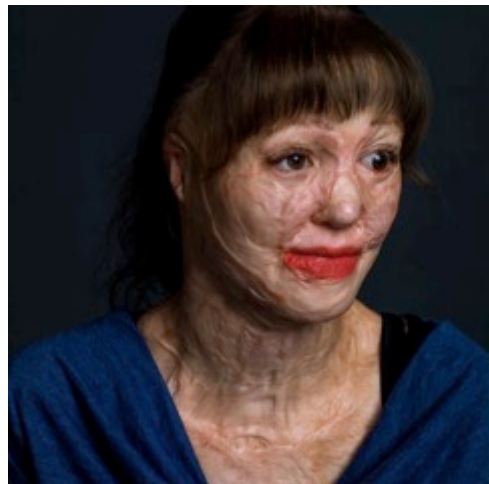
Neurofibromatose type 1 is een erfelijke aangeboren aandoening. Arnouds moeder heeft deze ziekte en zijn zus ook. Het verschilt per persoon hoe erg de ziekte tot uiting komt. Bij de zus van Arnoud is er amper wat zichtbaar, terwijl Arnoud zegt dat hij *"helemaal onder"* zit. In zijn linkerbeen heeft Arnoud in 2006 een kwaadaardige tumor gehad. Deze tumor had zich zo in zijn spieren en zenuwen genesteld dat de tumor eruit gesneden moest worden. Hierdoor voelt Arnoud zijn voet niet meer en kan hij zijn voet niet meer bewegen. Gelukkig is er een hoofdzenuw naar zijn knieschijf gelegd waardoor hij wel zijn knie kan buigen. *"Lang leve de techniek, ik kan gewoon lopen en bergwandelen"* zegt Arnoud. Arnoud denkt wel dagelijks aan zijn aandoening. *"Ik ben nogal onhandig door mijn aandoening, ook sociaal ben ik niet zo sterk. Ik heb op veel speciaal onderwijs gezeten. Al is het niet duidelijk of dat puur door mijn aandoening kwam"*. Gelukkig is Arnoud niet veel gepest. Op school werd hij vrijwel altijd met rust gelaten, omdat hij sowieso al een outsider was. Een nare ervaring die Arnoud mij vertelde was op een Halloweenfeestje. Arnoud was verkleed als zombi-meisje met korte mouwen, waardoor zijn bulten zichtbaar waren. Hij kreeg ruzie met iemand om iets stoms, maar las later op een facebookpagina dat deze persoon hem de dood toewenste door zijn ziekte. In het dagelijks leven heeft Arnoud niet veel last van nare opmerkingen, omdat zijn ziekte niet goed zichtbaar is in zijn gezicht. Als ik aan Arnoud vraag of hij liever zijn aandoening zou willen verbergen antwoordt hij: *"Aan de ene kant wel, maar*

aan de andere kant ook weer niet. Soms moet je gewoon dingen doen waar je bang voor bent of angst voor hebt, om dat gevoel te overwinnen. Maar het is niet zo dat als het morgen super tropisch weer wordt dat ik dan zonder t-shirt naar buiten ga. Nee, dat zeker niet". Wanneer we verder praten over wat perfectie is voor hem, is hij heel duidelijk dat niemand perfect is. Hij gelooft wel dat perfectie mogelijk is, maar niet bij mensen. Imperfectie wel daarentegen. Hij ziet zichzelf als iemand met een imperfectie. "Omdat ik niet helemaal blij ben met waar ik nu sta in het leven denk ik. Over wie ik ben en wat ik ben, ik ben nog steeds zoekende, maar ja, wie niet? Ik merk nog steeds dat het mij heel veel tijd kost om mijn eigen weg te vinden." Arnoud vindt het stom dat mensen nu zo geobsedeerd zijn met het streven naar perfectie. Mensen willen steeds meer bereiken en zijn zich aan het profileren naar anderen. Volgens hem komt het door het internet en de media. Dit streven naar perfectie zal volgens hem nog wel erger worden, maar op een bepaald moment zal het ook helemaal naar beneden vallen. "Ik heb echt een aversie tegen mensen die streven naar perfectie. Zij zijn juist niet perfect. Ze gaan juist te ver." Volgens Arnoud kun je wat er op de lijn tussen perfectie en imperfectie ligt ook niet definiëren als zijnde normaal. Hij gelooft niet in perfectie voor het menselijke. Hij gelooft wel, dat dingen perfect in elkaar kunnen overvloeien. Imperfectie bestaat wel: "Als ik mezelf moet vergelijken met iemand die qua uiterlijk een heel 'schoon' lichaam heeft, dan zie ik misschien wel een verschil tussen normaal en imperfectie. Maar qua persoon mentaal en geestelijk, dan weer niet, minder dan." Arnoud vindt zichzelf niet normaal door zijn aandoening. Hij heeft ooit een label gekregen dat hij abnormaal is. Hij heeft vooral ook moeite met zichzelf te accepteren, maar hoopt dat hij door met zijn aandoening meer naar buiten te komen deze acceptatie kan vinden.

Kim

Kim is 21 jaar en woont in Milsbeek bij haar ouders. Ze zit op volwassen onderwijs en wil als zij hiermee klaar is haar eigen blog beginnen. Ze is dol op dieren en houdt van shoppen, lezen en schrijven. Op haar achtste ging Kim gourmetten met haar familie in de tuin. Ze gebruikten potjes met brandbare gel die bijgevuld moesten worden. Toen haar vader de potjes vulde met de jerrycan is er warmte in de jerrycan gekomen, waardoor deze is ontploft. Kim zat daar tegenover. Hierdoor is Kim voor 50% van haar lichaam verbrand geraakt. Het is vooral haar bovenlichaam dat verbrand is. Ook haar rechterhand heeft geen vingers meer. De eerste paar jaar heeft Kim het vooral weggestopt. Ze kwam niet veel buiten. Ze ging wel eens shoppen maar werd dan veel aangestaard waardoor het voor haar niet meer leuk was. Op haar 15de kreeg ze ook last van angstaanvallen. Gelukkig heeft de EMDR therapie haar enorm geholpen om alles te verwerken. Ze komt nu gewoon weer buiten, gaat naar school en kan weer winkelen. In het dagelijks leven heeft Kim goed leren omgaan met haar aandoening. Soms heeft ze nog wel nare ervaringen: "Ik stond bij het busstation en er kwam een vrouw op me af, die begon helemaal

over God. Zij was blijkbaar heel gelovig en ik totaal niet. Ze had het over dat God het zo gewild had, maar dat het niet mijn schuld was. Toen ik in de bus zat, kreeg ik wel allemaal vragen in mijn hoofd van waarom ik? En ik was pas acht, dus wat had ik dan verkeerd gedaan? Van die vragen waarvan je weet dat je er geen antwoord op krijgt. Ik weet nu dat ik dat wel sneller naast me neer kan leggen. Het was gewoon een stom ongeluk.” Kim heeft net als Arnoud en Edith dezelfde mening over perfectie. Perfectie bestaat niet. Imperfectie bestaat wel in haar ogen. Zij ziet zichzelf ook als iemand die ‘imperfect’ is. *“Dat komt door mijn aandoening. Het is soms wel een obstakel, maar ik leer er ook wel goede dingen van. Ik word er ook wel sterker van, ik denk dat het uiteindelijk ook iets positiefs is.”* Dit is een nieuwe invalshoek om naar imperfectie te kijken. Kim ziet haar imperfectie niet als iets negatiefs. Qua uiterlijk vindt zij mensen zonder huidaandoening wel ‘normaal’. Maar als ik haar vraag of wat er op de lijn tussen perfectie en imperfectie ligt normaal is antwoordt zij met: *“Ik weet nooit zo wat normaal is. Ik denk ook niet dat er een soort normaal is. Ik denk dat dat het zelfde is als met perfectie. Het is wel normaal dat iedereen iets meemaakt in zijn of haar leven. Ook al is het misschien niet per se met jou zelf. Dat is wel normaal vind ik”*. Het gaat hier meer om een gebeurtenis die Kim als normaal ziet en niet zozeer een persoon. Het enorme streven naar perfectie is volgens Kim tegenwoordig een stuk extremer dan vroeger. Dit komt door de media, alle beelden die wij te zien krijgen. Kim is van mening dat we nu doorslaan in het streven naar perfectie. *“Ik vind het best als je een rimpeltje weg laat halen maar niet dat je hele gezicht zo strak staat dat je bijna niet meer kan lachen. Dat vind ik gewoon te ver gaan”*. Maar gestoord vind Kim mensen die een ‘perfecte imperfectie’ laten maken, zoals het spleetje tussen de tanden wat ik in het vorige hoofdstuk beschreef. *“Het is dan onnatuurlijk”* zegt Kim. De imperfectie die natuurlijk hoort te zijn, wordt door het streven naar de perfecte imperfectie onnatuurlijk. Toch heeft Kim wel een heel wensenlijstje wat zij graag nog zou willen veranderen aan haar uiterlijk. Vooral de huid in haar gezicht, haar lippen en haar haar wil zij nog laten doen. Als ik haar vraag wat haar droom is voor de toekomst antwoordt Kim: *“Ik weet het niet eigenlijk. Ik hoop dat ik gewoon dingen ga doen die ik leuk vind en dat ik me niet meer zoveel tegen laat houden door angst. Klaar met operaties en gewoon tevreden met mezelf.”*

Wat ik vooral kan concluderen uit mijn bevindingen van deze interviews is dat perfectie niet bestaat voor de mens. Niemand vindt zichzelf perfect. Perfectie is een onhaalbaar gegeven. Niet één van alle geïnterviewden vindt dat hij of zij perfectie heeft behaald. Het is een idee dat wij onszelf voorhouden. Twee van de drie mensen met een algemeen bepaald ‘imperfect’ uiterlijk, zien zichzelf ook echt als imperfect. Mensen zonder huidaandoening vinden deze mensen met een algemeen bepaald ‘imperfect’ uiterlijk, in vergelijking met zichzelf, wel ‘normaal’. Alleen is normaal een norm die moeilijk te definiëren valt. *“Je bent normaal zonder afwijkingen”* werd gezegd. Onze normen en waarden bepalen dan wat deze afwijkingen zijn. Normaal is een term die is afgeleid van het woord ‘norm’. Het is een gemiddelde dat wij als maatschappij hanteren. Een ‘normaal’ mens, is een gemiddeld mens, iemand die niet afwijkt van hoe het grote gros van de bevolking eruit ziet.

Maar waarom zien 'normale' mensen zichzelf ook als 'imperfect'? Omdat zij refereren aan dat wat te verbeteren valt. Iedereen heeft wel een ding waar hij of zij niet blij mee is. Door het idee te hebben dat te kunnen verbeteren en wel perfectie te kunnen behalen hebben wij een doel voor onszelf. De mens functioneert op doelen die hij of zij zichzelf voorhoudt. Zo zou je kunnen stellen dat het streven naar verbetering een levensbehoefte is geworden.

Hoofdstuk 5: Is er een combinatie mogelijk tussen perfect en imperfect en is dit dan normaal?

Conclusie:

Wat ligt er op de lijn tussen perfectie en imperfectie en is dit normaal?

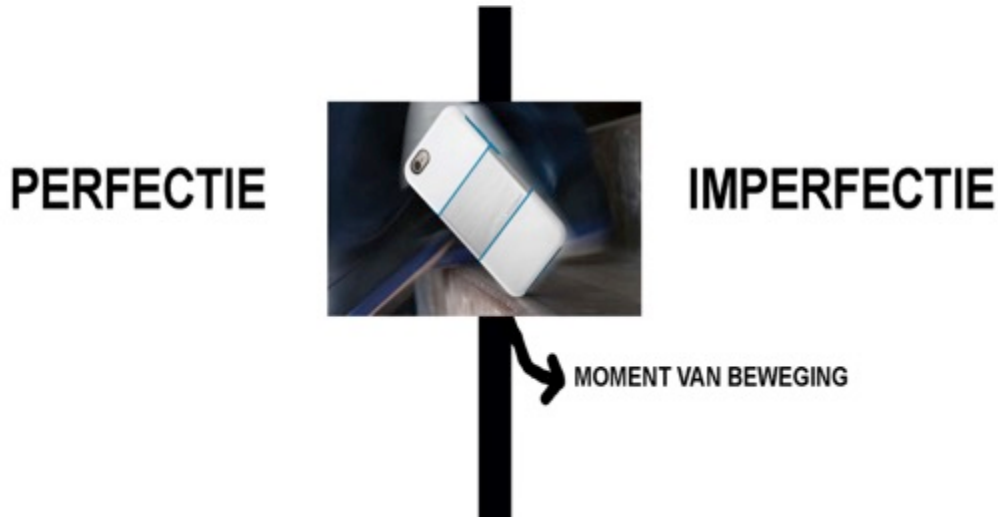
Na mijn onderzoek vraag ik uiteindelijk mezelf af of ik wel kan zeggen dat er 'een lijn is tussen perfectie en imperfectie'.

De termen perfectie en imperfectie kunnen we zien als subjectief. Het is iets wat tijd en situatie gebonden is. En tegelijkertijd zijn deze termen ook objectief, omdat we kunnen stellen dat perfectie is onverbeterlijks is. Maar de termen perfectie en imperfectie worden subjectief doordat er geen absolute definitie is. Wie bepaalt wanneer iets imperfect of perfect is? Het lijkt voor ons makkelijker om imperfectie te kunnen visualiseren dan perfectie. Alles wat afwijkend is kunnen wij zien als 'imperfect'. Mensen zien zichzelf wel als 'imperfect' maar niet als 'perfect'. Dit komt doordat wij hebben bepaald dat afwijkingen imperfecties zijn. Wij hebben een beeld bij imperfecties dat voor veel mensen gelijk is. Een krasje of een bruine vlek. Of voor het menselijk lichaam die neus die net wat scheef staat of de tumoren van iemand met neurofibromatose. Door imperfecties te kunnen definiëren, kunnen we bepalen wat imperfect is.

Perfectie is op te delen in Materieel en Natuurlijk.

Materiële perfectie. Wanneer we de materiële perfectie behalen is deze dood. Het is een stilstaand beeld. De nieuwe iPhone die perfect verpakt in de winkel ligt. Door de macht van de maakbaarheid, hebben wij het in de hand te zeggen wat deze perfectie is. Wij creëren de iPhone dus wij bepalen de staat van perfectie. In het materiële is de overgang van perfectie naar imperfectie het moment waarop we het perfecte gaan gebruiken en het imperfect wordt. Het moment van beweging is de overlapping tussen materiële perfectie en imperfectie. Het is perfect of imperfect, in het materiële ligt er geen gebied tussen perfectie en imperfectie. Alleen de overgang van perfectie naar imperfectie, het moment waarop de kras op de iPhone komt. Dit symboliseert wat er voor het materiële op de lijn tussen perfectie en imperfectie ligt.

MATERIELE PERFECTIE:

Perfectie kunnen we wel vinden in het materiële, maar voor natuurlijke dingen zoals de mens is perfectie een waanbeeld wat wij onszelf voor ogen houden. De media voeden dit waanbeeld door perfectie voor het menselijk lichaam te visualiseren en te promoten. Doordat er een beeld geschetst wordt van wat perfectie is, proberen wij bewust of onbewust aan dit beeld te voldoen. We streven naar een opgelegde visualisering van het waanbeeld van perfectie. Een perfectie, die als het erop aan komt, door mensen niet wordt behaald. Eigenlijk kunnen we dus niet spreken van natuurlijke perfectie, omdat deze niet bestaat. Perfectie is een stilstaand dood beeld, de mens kan hier dus nooit aan voldoen, aangezien wij in een continue staat van verandering zijn.

De lijn tussen perfectie en imperfectie in het natuurlijke is eigenlijk de grens waarop wij het perfecte niet meer kunnen visualiseren. Perfectie ligt boven de lijn aangezien het een waanbeeld is van een staat die het natuurlijke nooit kan bereiken. We proberen wel krampachtig deze lijn over te kunnen steken en bij de perfectie te kunnen komen, maar dit is tevergeefs.

Onder de lijn ligt imperfectie, maar niet gelijk onder de lijn. Er is een groot gebied bij natuurlijke elementen die wij wel kunnen visualiseren en definiëren, maar niet als 'imperfect' beschouwen. Kunnen we dan stellen dat dit gebied 'het normale' weergeeft?

Om terug te komen op het voorbeeld uit mijn inleiding over de appel, zien we dat we bij natuurlijke dingen onbewust zoeken naar de appel uit dit gebied. De appel die perfectie niet haalt, maar ook niet als 'imperfect' beschouwd kan worden. De gemiddelde appel. De niet afwijkende appel. Dit zijn termen die ook gebruikt worden om normaal te omschrijven. Ik kan zeggen dat het gebied tussen imperfectie en de lijn als 'normaal' gezien kan worden.

NATUURLIJKE PERFECTIE:

PERFECTIE

NORMAAL

IMPERFECTIE

Als perfectie niet bestaat in het natuurlijke, waarom klampen wij mensen ons dan vast aan dit waanbeeld en streven we naar de opgelegde visualisering van deze perfectie? Door het idee te hebben van verbetering en zelfs perfectie te kunnen behalen hebben wij een doel voor onszelf. De mens functioneert op doelen die hij of zij zichzelf voorhoudt. We hebben de behoefte om ergens naar toe te kunnen streven. Het streven naar verbetering is een levensbehoefte geworden, maar het doel van dit streven zal nooit behaald worden.

Bronnenlijst

Wetenschappelijke artikelen

<http://lnx.journalofpragmatism.eu/wp-content/uploads/2011/01/FALOMI.pdf>

<http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/article/detail/3423844/2013/04/11/Leve-de-imperfectie.dhtml>

<http://creativepro.com/paralyzed-perfectionism-you-need-the-imperfectionist-manifesto/>

<https://www.math.leidenuniv.nl/scripties/Roelands.pdf>

<http://dare.uva.nl/cgi/arno/show.cgi?fid=177323>

http://www.0095.info/nl/index_stellingen_thesennl_nl72.html

<https://sites.psu.edu/evolutionofhumansexuality/2014/03/24/facial-symmetry-and-attractiveness/>

Algemene Artikelen

<https://waaromwiskunde.wordpress.com/2013/04/09/perfecte-getallen/comment-page-1/>

<http://mens-en-gezondheid.infonu.nl/aandoeningen/144412-atelofobie-angst-niet-goed-genoeg-te-zijn-voor-anderen.html>

<http://www.nsmbl.nl/bizar-een-perfect-lichaam-nu-versus-100-jaar-geleden/>

<http://www.boredpanda.com/lammily-normal-barbie-body-mark-stickers-nickolay-lamm/>

<http://www.volkskrant.nl/archief/jeugdcultus-maakt-ons-lijf-tot-machine~a463758/>

<http://www.socialevraagstukken.nl/de-cyborg-en-ons-verlangen-naar-de-maakbare-mens/>

<http://sfeervanemoties.com/dit-is-volgens-de-wetenschap-de-vrouw-met-het-meest-ideale-lichaam-ter-wereld/>

http://www.huffingtonpost.com/2013/05/13/science-of-beauty-traits-female-attractiveness-video_n_3246594.html

<http://www.justproud.com/imperfectie-het-nieuwe-perfect/>

<http://www.gezondkindergebit.nl/gebitsproblemen/glazuurafwijkingen>

<http://benniemols.blogspot.nl/2009/02/cyborg-kevin-warwick.html>

http://www.huffingtonpost.com/2013/05/13/science-of-beauty-traits-female-attractiveness-video_n_3246594.html

<http://www.plastische-chirurgie.nl/informatie-over-plastische-chirurgie>

<http://www.welingelichtekringen.nl/samenleving/93005/de-toenemende-obsessie-met-plastische-chirurgie.html>

<http://www.nsmbl.nl/het-bewijs-waarom-je-gezicht-niet-symmetrisch-hoort-te-zijn/>

Boeken

Wabi Sabi for Artists, Designers, Poets and Philisophers. – Leonard Koren

<https://www.awbruna.nl/boek/de-moed-van-imperfectie/>

Documentaires

Documentaire 'Beperkt Houdbaar' door Sunny Bergmans

http://www.npo.nl/holland-doc/08-03-2007/VPRO_1121363

Bijlage 1: Interview Edith

Interview Edith

Zou je iets over jezelf kunnen vertellen?

Mijn naam is Edith, ik ben 40 jaar. Ik ben bijna 12,5 jaar getrouwd. Ik ben twee dochters van 11 en 9 en ik heb neurofibromatose. Dit wordt ook wel de ziekte van Recklinghausen genoemd. Ik werk in de kinderopvang.

Hoe is bij jou neurofibromatose ontstaan?

Het is een erfelijke aandoening van het centrale zenuwstelsel. Eens in de zoveel tijd gebeurt het dat er een spontane mutatie plaatsvindt en dat is bij mij gebeurd.

Waar is het vooral zichtbaar bij jou?

Neurofibromatose heeft verschillende kenmerken die kunnen voorkomen dat is een hele lijst, maar bij mij zijn het de cafe au lait vlekken, neurofibromen, die kunnen onderhuids of bovenhuids op het lichaam komen, dat kan overal. Dat is het bij mij, maar bij anderen kan er ook epilepsie, adhd, autisme voorkomen.

Heeft jouw aandoening veel invloed gehad op jou leven?

Vroeger, dat was gewoon ****. Ik heb een rotjeugd gehad. Ik zag er anders uit en je wilt niet weten wat voor woorden ik naar mijn hoofd geslingerd kreeg. En het was verschrikkelijk.

Hoe ben je uiteindelijk omgegaan met het pesten? Wat heb je gedaan om eroverheen te komen?

Naja, ik werd buitengesloten, uitgescholden en ik moest naar het Riagg. Ik moest naar een speelgroepje, want ik moest leren samen spelen. Zo ging dat in die tijd. Ik werd gezien als het kind met een probleem. Mijn dochter is ook een tijd gepest, mijn oudste. Je ziet niets aan haar, maar puur door haar koppie koppie werd ze gepest. School deed daar vrij weinig aan, dus hebben we haar van school gehaald. Op een andere school geplaatst en binnen een week had ik mijn dochter terug. Pesten blijft nog steeds een issue, scholen doen er geen ene mallemoer aan.

Wat voor effect heeft dat op jou gehad?

Ik kan best hard zijn. Ik vertrouw mensen niet zo snel, ondanks dat ik heel open praat, maar als mensen te dichtbij komen, ga ik dat toch wel even aftasten.

Hoe is het nu? Is het nog steeds dat mensen kijken?

Nu nog maar heel af en toe. Dat mensen kijken of vragen wat is er met je oog. Vrienden die zien het niet eens meer. Kinderen op mijn werk wel, die vragen dan wat is er met je oog? Dan zeg ik dat ik ben geboren met een speciaal oog. Iedereen wordt wel geboren met iets speciaals. Jij hebt je mooie krullen, jij je sproeten. Daarna is het oke en dan is het klaar.

Merk je dat er verschil is tussen hoe mensen van jouw leeftijd nu, nu tegen je doen en hoe dat was 30 jaar geleden?

Nee, de woorden die ik hoorde in mijn jeugd zullen mensen nu niet meer tegen mij zeggen, maar ik denk dat je pesten blijft houden. Pesten is verschrikkelijk of vervelende opmerkingen, maar het is vooral staren nu. Soms kijken mensen me helemaal na. Als ik het eerder in de gaten heb, dan roep ik heel hard 'Boe' in hun gezicht, om er maar wat grappigs mee te doen. Vraag dan gewoon wat er is, kom niet met dingen als ben je verbrand? Is het ontstoken? Ik heb liever dat mensen gewoon vragen wat er is dan dat ze zelf met dingen komen.

Als het zou kunnen zou je jouw aandoening dan willen verbergen?

In mijn gezicht is het heel lastig. Ik heb al 7 keer een ooglidcorrectie gehad, want na verloop van tijd gaat mijn oog toch zakken en dan is het dicht. Dan lig ik in Amsterdam Zuid tussen de dames met de botox en de lifts, lig ik dan voor mijn oog. Maar bij mij is het ook medisch, ik zie anders niks meer. Dus gelukkig vergoedt de zorgverzekeraar het.

Hoe kijk je dan aan tegen die vrouwen voor de plastische chirurgie komen waarmee jij dan op een kamer ligt, waarbij het esthetisch gedaan wordt?

Ja, naja, zoals laatst bij het programma lelijke eendjes. Die vrouw had net zoveel boezem als mijn dochter van bijna 12. Dat vind ik dan wel heel zielig. Dan voel je je gewoon geen vrouw, maar ik snap het niet als jij een mooie B hebt, waarom moet je dan naar een E. Weet je, wees gewoon blij met wie je bent. Tuurlijk zijn er uitzonderingen, dat was gewoon tante Sidonia. Dat was gewoon een hele kleine A, dan heb ik wel medelijden met zo iemand, maar ga dan gewoon naar een B en niet over de top, dat je ongeveer voorover valt.

Denk je dat het in deze tijd anders is dan vroeger, dat mensen meer aan hun uiterlijk laten veranderen om 'perfect' te zijn?

Ik denk het wel. Iedereen wil in het 'perfecte' plaatje passen. Maar ik vraag me dan af voor wie je het doet. Doe je het voor jezelf of doe je het voor kerels of weet ik veel wat. Je moet 't gewoon voor jezelf doen. Borstverkleining daar kan ik wel inkomen, tuurlijk als je last krijgt van je nek en je rug, tuurlijk dat je dan iets laat doen. Als het medisch is vind ik het allemaal prima die correcties. Maar om het te doen alleen om alles maar mooier te maken, ik denk dat er ook nog eens risico's aan zitten.

Maar stel je zou je ook kunnen verbergen zou je dat dan doen?

Nee hoor. Ik ben wel met kleding vanwege mijn bultjes wat voorzichtiger. Zwemmen doe ik het liefst in een burkini. Ik heb namelijk ooit een hele vervelende opmerking gehad in het zwembad. Toen droeg ik een gewone bikini en werd ik vriendelijk verzocht om weg te gaan, omdat ze mijn bultjes smerig vonden. Daar stond ik dan met twee kleine kinderen. Het was gewoon een medebadgast. Normaal zou ik helemaal uit mijn plaat zijn gegaan, maar doordat ik twee kleine kinderen bij me had hou ik me toch in.

Zie jij jezelf als iemand met een imperfectie?

Nee, het heeft mij gemaakt tot wie ik ben. Soms heb ik wel een beetje de balen. Soms met opmaken in de spiegel, de ene keer zie ik het wel, de andere keer heb ik zoiets van noh, het gaat een beetje met up en downs.

Knap hoe sterk je nu overkomt.

Ja na alles wat ik heb meegemaakt, word je vanzelf sterk.

Wat is perfectie voor jou?

Daar is geen woord voor, iedereen is perfect zoals ie is. Met of zonder mankementjes, iedereen heeft wel wat. Zelfs de mooiste fotomodellen hebben wel iets waar ze ontevreden over zijn.

Als je mij een huidaandoening zou mogen geven, wat zou deze dan zijn?

Psoriasis. Dat komt vaak voor op plekken wat niet al te zichtbaar is. In de zomer is het lastig maar verder niet. Dat van mij zou ik je nooit geven, omdat je daar nooit meer vanaf komt, het wordt alleen maar erger. Psoriasis kan je nog met zalfjes of met een UV-cabine bijna zo goed als verdwijnen.

Je had het erover dat er avonden zijn waar lotgenoten bijeenkomen, hoe zien deze avonden eruit?

Nou, het is een ochtend. Op zaterdagochtend drie uur. Eigenlijk komt er elke keer een nieuwe bij en dan doen we even een voorstel rondje en daarna hebben we het over waar je tegenaan loopt. Laatst liep ik bijvoorbeeld met mijn dochter tegen dingen aan, toen zeiden ze daar dat ik naar de Kempenhage moest, om een verwijzing te vragen voor een neuropsychologisch onderzoek. Dus we geven elkaar advies over artsen, laseren, maar vooral gewoon je ei kwijt kunnen. Aan twee woorden heb je ook genoeg. Iedereen heeft dezelfde klachten. De mensen die voor het eerst komen, die nog een beetje aan het zoeken zijn en niet ontdekt hebben wat ze hebben, die horen dan onze ervaringen en zien dan alle puzzelstukjes in elkaar vallen. Dat is zo bijzonder om te zien. Ze hebben dan nooit uiterlijke kenmerken gehad, maar wel bijvoorbeeld een slecht handschrift, trage motoriek of lompe motoriek. Allemaal van die kleine dingen, waarvan ze na

zo' n ochtend denken aha, daar komt het dus door. Ik ben de groepsleider van deze groep.

Hoe kijk je ertegenaan om eventueel mee te lopen in de Fashionshow?

Ik heb nog geen idee wat ik hierbij moet verwachten, waarschijnlijk moet ik dan wel zonder bril lopen, maar dat is geen probleem voor mij. Ik zou het wel willen, het is geen probleem voor mij.

Heel erg bedankt voor het beantwoorden van mij vragen, het was erg inspirerend.

Bijlage 2: Interview Arnoud

Arnoud Hage

Zou je iets over jezelf kunnen vertellen

Ik ben Arnoud. Ik ben 32 jaar, ik kom uit Den Haag. Ik werk nu als vrijwilliger in een klein theatertje als productie medewerker. Voor gasten als er vragen zijn en dat de voorstellingen op tijd beginnen of als er problemen zijn tijdens de voorstelling. Deze zomer ga ik ook beginnen op een kinderboerderij, verzorgen van de beestjes en de plantjes en als er kinderen langs komen ga ik die ook wat vertellen over voederen en dat soort dingen.

Zou je iets kunnen vertellen over jouw huidaandoening

Ik heb de ziekte van Recklinghausen, ook wel neurofibromatose genoemd. Je hebt verschillende types, type 1 en type 2. Ik heb type 1. Ik weet niet precies hoe het werkt, maar in mijn chromosoom zit een kleine afwijking, die afwijking is dat er een chromosoom een eiwit niet kan afbreken. Hierdoor kunnen cellen gaan groeien en soms kunnen ze verkeerd gaan groeien, daardoor ontstaan goedaardige tumoren of kwaadaardige tumoren. Bij de aandoening die ik heb, heb je heel veel verschillende soorten huidafwijkingen. Je hebt kleine bobbeltjes die op de huid zitten, of je hebt kleine harde bobbeltje die zitten in de huid, je hebt cafe au lait vlekken en nog veel meer.

Ben jij ermee geboren?

Ja. Mijn moeder had dit. Het is genetisch erfelijk. Het zit zo dat als een ouder deze ziekte heeft, maar de ander niet dan is er volgens mij 75% kans dat de ziekte tot uiting komt bij het kind. Bij de een is heel weinig zichtbaar, bijvoorbeeld bij mijn zus. Die heeft ook dezelfde ziekte als ik, maar die heeft het heel weinig en ik heb dan meer. Je hebt ook mensen die zitten dan helemaal onder.

Er is ook iets met jouw been gebeurd, je kan moeilijk lopen, kun je hier iets over vertellen?

In 2006 heb ik een kwaadaardige tumor gehad in mijn been. Die tumor is zich zo gaan nestelen in mijn been, door mijn spieren en zenuwen heen, dat ie eruit moest. Het was echt een gigantische joekel van een ding. Dus die hebben ze eruit moeten snijden. Dat betekent als je je hoofdspieren snijdt en zenuwen dat je je voet niet meer kunt bewegen en niet meer voelt. Via een andere spier hebben ze dat naar mijn knieschijf gelegd, zodat ik mijn knie kan buigen, dus lang leve de techniek. Als het 10 jaar geleden was gebeurd dan had ik waarschijnlijk zonder been gezeten. Ik ben heel blij dat dit allemaal kon, want ik kan gewoon lopen en bergwandelen nu. Dat is iets wat ik heel graag doe.

Heeft jouw aandoening veel invloed gehad op jouw leven?

Ik denk dat het wel heel veel invloed heeft gehad. Ik denk er wel dagelijks aan, het zijn vaak van die kleine dingetjes. Bijvoorbeeld nu heb ik wel last van mijn been. Deze ziekte brengt bijvoorbeeld toch ook wel andere dingen met zich mee. Je bent bijvoorbeeld sociaal een beetje onhandig. Je hebt echt een scala aan waslijsten wat mij in het dagelijks leven belemmert. Ik kan nu zo gauw even geen voorbeeld bedenken. Je hebt wel vaak een achterstand van leren, horen of praten. Maar per persoon is dat ook heel erg verschillend. Ik heb ook vanaf mijn basisschool op speciaal onderwijs gezeten, maar het is bij mij nog niet bekend of het bij mij aan mijn ziekte ligt of niet. Kan wel maar hoeft niet. De middelbare school heb ik ook op speciaal onderwijs gezeten, maar daarna wel regulier MBO. Daarna nog wel een jaartje HBO gedaan maar dat was gewoon te moeilijk voor mij en te veel gevraagd.

Hoe gingen andere mensen met jouw aandoening om? Is er een verschil tussen vroeger en nu?

Op de basisschool was het oke. Het was ook niet zo erg zichtbaar toen. Op de middelbare school was ik sowieso een outsider dus werd ik wel met rust gelaten. Mijn familie gaat er gewoon goed mee om. Die steunen mij ook super goed. Ik moet wel zeggen, ik was een keer op een halloween feestje en toen was ik verkleed als zombie meisje, in een jurkje met korte mouwtjes, maar dat werd me niet zo heel erg in dank afgenomen. Ik kreeg met iemand ruzie om iets stoms. En later las ik op een facebookpagina, dat die persoon waarmee ik ruzie had mij dood wenste aan mijn ziekte. Ik word niet heel vaak uitgescholden, maar dit zijn wel nare dingen.

Heb je op straat hier ook wel eens last van? Dat mensen naar je kijken?

Op straat niet echt, want mijn aandoening is niet heel erg zichtbaar in mijn gezicht. Maar op het strand, dat vind ik wel heel vervelend. Mijn aandoening is namelijk vooral goed zichtbaar op mijn buik en benen. Mijn vriendin had mij hier wel heel erg bij geholpen, die heeft me gewoon meegenomen naar het strand en dan gingen we dichtbij de duinen liggen. Ik was ook een keer op het strand toen er een man op me af kwam, waar ik woon in Scheveningen, heb je ook veel homo's die op het strand dan veel gaan cruisen en mensen 'lastig vallen'. Mijn reactie was al bij voorbaat ik heb hier geen zin in. Maar wat hij wilde vertellen was juist dat hij het zo goed vond dat ik daar lag. Ik heb daar wel een beetje een dubbel gevoel over. Je kan het natuurlijk op twee manieren opvatten. Aan de ene kant was het natuurlijk wel fijn om te horen dat iemand dat tegen je zegt, maar aan de andere kant ga je toch iemand wantrouwen en je wordt er weer op geconfronteerd dat je anders bent. Waarom zou het goed zijn dat ik hier lig. Ik ben gewoon wie ik ben. Als ik nu vergelijk met vroeger, merk ik wel dat ik een stuk opener ben. Acht jaar geleden wilde ik echt niet in een korte broek lopen. Omdat ik ook die spalk heb en je een heel lelijk vies ding ziet. Sinds kort loop ik wel in een korte broek, mijn vriendin heeft een hele mooi tekening op mijn spalk

gemaakt, dus dan heb ik er minder moeite mee. Dan vind ik het ook wel leuk om hiermee te pronken.

Zou je het toch liever willen verbergen?

Aan de ene kant wel, maar aan de andere kant ook weer niet. Soms moet je gewoon dingen doen waar je bang voor bent of angst voor hebt, om dat gevoel te overwinnen. Maar het is niet zo dat als het morgen super tropisch weer wordt dat ik dan zonder T-shirt naar buiten ga. Nee, dat zeker niet.

Je bedekt toch liever wel je bovenlichaam?

Ja, ik draag wel T-shirtjes dus dan zijn mijn armen wel zichtbaar. Maar T-shirts die half zijn uitgelubberd aan de bovenkant doe ik niet aan.

Wat is voor jou perfectie?

Perfectie.. tuurlijk niemand is perfect. Ik denk dat het wel kan, maar niet op een mens. Nee, een persoon kan niet perfect zijn.

Zie jij jezelf als iemand met een imperfectie?

Ja wel, ja. Omdat ik niet helemaal blij ben met waar ik nu sta in het leven denk ik. Over wie ik ben en wat ik ben, ik ben nog steeds zoekende, maar ja wie niet. Ik merk nog steeds dat het mij heel veel tijd kost om mijn eigen weg te vinden.

Staat jouw aandoening jou in de weg met deze ontwikkeling?

Ik denk indirect. Als ik het nou niet had gehad dan was ik wel heel anders ook. Dan was ik gewoon beter in studeren, beter in communiceren. Ik ben deels ook wel blij met hoe ik nu ben, maar deels ook weer niet. Ik vind het wel leuk dat ik heel chaotisch ben.

Vind je dat mensen tegenwoordig in deze wereld meer streven naar perfectie?

Ja ik vind het stom. Mensen willen meer en willen meer bereiken en meer profileren naar anderen. Het is nu een stuk zichtbaarder door het hele internet gebeuren. En tegenwoordig heb je natuurlijk de metroman. En als die voetballers die allerlei implantaten hebben die steeds hipper zijn. Dus ja ik denk het wel.

Waar denk je dat dit door komt?

Media. Het is toch vrijwel bekend dat het door de media komt. Het zal op een gegeven moment wel veel erger worden en dan op een gegeven moment zakt het keihard naar beneden.

De mensen die je ziet in de media die zo hard streven naar perfectie, worden die in jouw ogen ook perfect?

Nee. Juist niet. Daar heb ik echt een aversie tegen. Ze gaan juist te ver.

Denk jij dat de lijn tussen perfectie en imperfectie te definiëren is als normaal?

Nee. Omdat ik helemaal niet in perfectie geloof. Niet in mens, maar wel in dingen die bijvoorbeeld heel soepeltjes in elkaar over glijden. Imperfectie is normaal. Als ik mezelf moet vergelijken met iemand die qua uiterlijk een heel 'schoon' lichaam heeft, dan zie ik misschien wel een verschil tussen normaal en imperfectie. Maar qua persoon mentaal en geestelijk, dan weer niet, minder dan.

Jij ziet het dus meer als dat er een verschil is tussen normaal en imperfect en dat perfectie helemaal niet bestaat?

Ja. Alles is wel normaal, maar als ik dan mezelf moet vergelijken met mijn aandoening dan vind ik dat niet normaal. Ik bedoel hoe gek het ook is, je hebt ooit een labeltje gekregen. Ik denk dat als ik ergens ver weg in een stam zou wonen ergens op een eilandje, dat het dan wel zou worden geaccepteerd.

Want jij wordt voor je gevoel nu niet geaccepteerd?

Nee.

Maar is dat misschien ook omdat je het zelf niet accepteert?

Ja, als ik al dagelijks vaak aan mijn aandoening denk. Gewoon dat het weer even door mijn hoofd schiet, dan heb ik het nog niet geaccepteerd nee.

Wel heel knap dat je mee wilt doen en naar buiten wilt komen met jouw aandoening ondanks dat je het nog niet helemaal geaccepteerd hebt, hopelijk helpt deze ervaring jou ook bij het accepteren.

Ik hoop het ook!

Bijlage 3: Interview Kim

Kim de Ruijter

Zou je iets over jezelf kunnen vertellen

Ik ben Kim de Ruijter, ik ben 21 jaar en doe Havo op volwassenen onderwijs in Nijmegen. Mijn hobby's zijn winkelen, lezen en schrijven. Ik hou van dieren.

Zou je iets kunnen vertellen over jouw huidaandoening, hoe deze is ontstaan?

Ik heb in 2003 brandwonden opgelopen tijdens het gourmetten. Wij deden dit met brandbare potjes, die bijgevuld moesten worden met de jerrycan. Tijdens dit vullen is er waarschijnlijk warmte in de jerrycan gekomen en dit is ontploft en daar zat ik tegenover. Toen was ik acht jaar. Vooral mijn bovenlichaam is verbrand.

Wat heftig. Hoe is dit voor jou geweest in het dagelijks leven sinds je achtste?

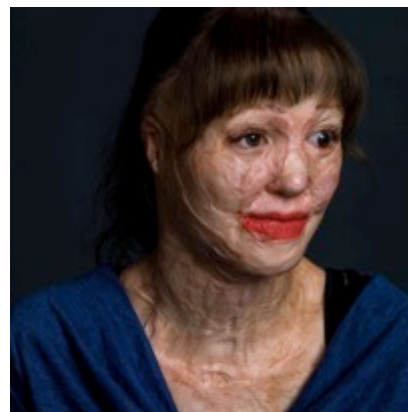
Ik heb het de eerste jaren vooral weggestopt. Uiteindelijk groei je er wel mee. Je merkt wel dat mensen kijken. Ik heb gelukkig nooit nare opmerkingen gehad en ben nooit gepest, dus dat scheelt wel heel erg. Maar het staren en de reacties van kinderen, sommige kinderen beginnen gewoon te huilen als ze je zien, dat is wel pijnlijk. Ik merk wel dat ik er zelf steeds beter mee om kan gaan. Het is wel lastig soms.

Die eerste paar jaar, kwam je dan ook niet buiten?

Ik moest natuurlijk wel revalideren in Nijmegen, voor een klein jaar was dat. Ik kwam verder niet veel buiten nee. Soms wel om te winkelen, maar dan gingen mensen me aankijken en toen vond ik het ook niet meer leuk om te winkelen. Toen ik 15 was kreeg ik ook last van angstaanvallen. Toen heb ik mezelf wel veel verstoppt, omdat ik ook nergens meer heen durfde. Dat kwam niet zozeer door mijn littekens, maar meer doordat ik bang was dat ik dan een angstaanval zou krijgen. Dit was begin 2009, ik ben toen in 2010 naar de psycholoog gegaan. Eigenlijk in een paar maanden met IMDR, dat zijn een soort tikjes, heb ik het goed verwerkt. Af en toe heb ik nog wel last van aanvallen, maar dan weet ik dat ik mijn aandacht ergens anders op moet richten. Het trekt sneller weg, dus het is niet heel heftig meer. Ik kom nu gewoon weer buiten en ga gewoon naar school.

Sinds een jaar ben je een stuk opener geworden, zou je kunnen vertellen hoe je hiertoe bent gekomen?

Ja, ik voelde zelf de behoefte om het meer te delen. Toen heb ik dat bij de brandwondenstichting aangeven. Zij zoeken soms mensen voor een programma of interviews of zo. Toen werd ik ineens ambassadrice van de brandwondenstichting, zonder dat dat was gevraagd. Hierdoor kom je ook al

sneller in aanmerking met programma's of shoots. Je wordt vaker gevraagd of je ergens aan mee wilt werken. Zo is het eigenlijk een beetje gekomen.

Heb je nooit echt last gehad van de reacties van mensen?

Nee, eigenlijk niet. Ik heb een nare ervaring gehad, toen stond ik bij het busstation en kwam er een vrouw op me af en die begon helemaal over God. Zij was blijkbaar heel gelovig en ik totaal niet. Ze had het blijkbaar over dat God het zo gewild had, maar dat het niet mijn schuld was. Toen ik in de bus zat, kreeg ik wel allemaal vragen in mijn hoofd van waarom ik? En ik was pas acht, dus wat had ik dan verkeerd gedaan? Van die vragen waarvan je weet dat je er geen antwoord op krijgt. Ik weet nu dat ik dat wel sneller naast me neer kan leggen. Het was gewoon een stom ongeluk.

Zou jij het liefst je littekens allemaal willen verbergen?

Ik probeer wel sinds vorig jaar zomer wat meer hemdje te dragen. Dat mijn schouders ook te zien zijn. Ik beseft me wel steeds meer dat de rest gewoon hetzelfde is als mijn gezicht. En mijn gezicht verberg ik ook niet. Het voelt soms wel nog een beetje ongemakkelijk, omdat het soms heel bloot voelt. Ik probeer het in de zomer steeds minder te verbergen.

Ben jij vroeger boos geweest dat jou dit is overkomen?

Ja. In mijn puberteit dan keek ik in de spiegel en dan was alles lelijk. Dan heb ik wel woedeaanvallen, meestal als ik alleen was, want dan durfde ik het. Heel veel gehuild ook, maar ik denk ook dat het er een beetje bij hoort bij het verwerken.

Wat is perfectie voor jou?

Ik denk niet dat er perfectie bestaat. Iedereen heeft andere meningen, voor de een is dit perfect en voor de ander dat. Dus nee ik geloof niet dat perfectie bestaat.

Denk je dat imperfectie wel bestaat?

Ja. Er zijn ook dingen waar jij zelf niet blij mee bent, maar die anderen misschien wel weer mooi vinden.

Zie jij jezelf als iemand met een imperfectie?

Ja. Ja dat komt door mijn aandoening. Het is soms wel een obstakel, maar ik leer er ook wel goede dingen van. Ik word er ook wel sterker van, ik denk dat het uiteindelijk ook iets positiefs is.

Dus eigenlijk zie jij jezelf wel als iemand die imperfect is, maar voelt dat wel positief?

Ja. Ik houd er niet van ergens in te blijven hangen, je moet gewoon door.

Denk jij dat de lijn tussen imperfectie en perfectie te definiëren is als normaal?

Ja, ik weet nooit zo wat normaal is. Ik denk ook niet dat er een soort normaal is. Ik denk dat dat het zelfde is als met perfectie. Het is wel normaal dat iedereen iets meemaakt in zijn of haar leven. Ook al is het misschien niet per se met jou zelf. Dat is wel normaal vind ik.

Het is dus niet zo dat je mensen zonder een huidaandoening als normaal ziet?

Qua uiterlijk wel. Maar die hebben ook iets, dat kan niet anders.

Vind jij dat wij tegenwoordig anders aankijken tegen perfectie?

Oh das een goeie. Ik hoop het wel. Bijvoorbeeld modellen die dan super dun zijn, dat dat een keer aangepakt wordt. Ik lees heel vaak reacties van mensen van 'wat is zij dun!' maar volgens mij is er in de wereld nog niet veel aan gedaan. Dus ik hoop dat er meer naar de buitenwereld geluisterd gaan worden.

Maar jij vindt het wel veranderd ten opzichte van vroeger? Hoe wij tegen perfectie aankijken in de wereld?

Ja. Ik denk dat 't extremer is geworden. Iedereen wil nu perfect zijn, vooral vrouwen, door alle beelden die je te zien krijgt.

Vind je dat mensen nu te ver gaan voor perfectie?

Ja ik denk het wel. Ja met sporten bijvoorbeeld, sommigen slaan gewoon helemaal door of met botox of zo. Ik vind het best als je een rimpeltje weg laat halen, maar niet dat je hele gezicht zo strak staat dat je bijna niet meer kan lachen. Dat vind ik gewoon te ver gaan. Aan de andere kant denk ik wel dat iedereen het zelf moet weten, maar gezond vind ik het niet.

Er wordt tegenwoordig ook veel gesproken over de perfecte imperfectie, bijvoorbeeld het spleetje tussen de tanden van modellen. Hoe kijk jij hiertegen aan, zie jij dat ook als een perfecte imperfectie?

Ik ken een jongen van kamp en die zegt altijd: "Imperfectie is perfectie". Ik denk dat het is hoe jij ertegenaan kijkt en hoe anderen ertegenaan kijken. Als jij iets hebt wat imperfect is voor jou, maar anderen vinden dat juist perfect, maar jij wordt er ongelukkig van dan zou ik niet zeggen daar moet je niets aan laten doen. Je moet wel tevreden kunnen zijn. Ligt natuurlijk wel voor iedereen anders, maar ik ben het er wel mee eens dat je moet leren houden van je imperfecties.

Er zijn nu ook zelfs mensen die een spleetje tussen hun tanden laten maken, om dan een perfecte imperfectie te hebben. Vind jij dit te ver gaan?

Ja dat vind ik echt gestoord. Als je het niet hebt, dan moet je het ook niet willen, als je er zelf voor zorgt dan is het gewoon gemaakt. Dan is het onnatuurlijk en zo gebaseerd op wat anderen van jou vinden. Als je de menigte gaat volgen dan is het ook al niet meer leuk. Je moet gewoon lekker je eigen keuzes maken.

Zelf heb jij voor je huid ook een paar operaties moeten ondergaan, kan je daar iets over vertellen

De laatste jaren heb ik vet in mijn huid gekregen om het soepeler te maken. Omdat mijn huid heel strak over het bot zit, dan maakt het vet de huid wat soepeler en minder rood. Ik heb ook wat huidtransplantaties gehad. En ik ben ook gelaserd in mijn gezicht. Ik heb ook wel eens een drukpak aangehad, dat is een soort tweede huid heel strak. Dat drukt dan op je littekens om het te verminderen.

Zijn er nu nog dingen die je graag zou willen veranderen?

Ik wil graag aan mijn oren geopereerd worden. Daar zijn ze wel al aan begonnen, maar daar moet dan een tijd herstel tussen zitten. Ook zou ik graag aan mijn lip geopereerd willen worden als ze dat kunnen. De huid in mijn gezicht zou ik ook wat gladder willen en wat minder rood. Ik heb ook wat kuiltjes in mijn littekens op mijn lichaam zitten, misschien dat ze dat wat gladder kunnen maken. Ik ben ook nog bezig met mijn haar. Ik heb een keer in het jaar een haarstamcel behandeling. Op een plek waar ik wel haar heb, halen ze dan de haarzakjes eruit en die zetten ze dan terug op een plek waar nog geen haargroei is. Ik ben vaak na zo' n behandeling een week thuis, omdat ik ook vier dagen mijn haar niet mag wassen. Dan ga ik de deur niet uit. Deze behandeling duurt wel heel lang, ik zou graag iets anders met mijn haar willen, maar ik moet helaas nog even wachten.

Heb je nog een bepaalde droom voor de toekomst?

Ik weet het niet eigenlijk. Ik hoop dat ik gewoon dingen kan doen die ik leuk vind en dat ik me niet meer zoveel tegen laat houden door angst. Klaar met operaties en gewoon tevreden met mezelf. Wie weet ooit kinderen. Ik hoop iets met schrijven te doen later of met dieren. Misschien wel een blog over dieren met gouden mandjes.

